

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 19.12.2002
KOM(2002) 751 lopullinen

2002/0303 (COD)

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS

monivuotisesta ohjelmasta (2004–2006) tieto- ja viestintätekniikan tehokkaaksi integroimiseksi yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen järjestelmiin Euroopassa (eLearning-ohjelma)

(komission esittämä)

PERUSTELUT

1. JOHDANTO

Internetin leviäminen on kymmenen viime vuoden aikana tuonut laajat tieto- ja resurssivarannot ennennäkemättömän laajan käyttäjäkunnan ulottuville.

Internetin tarjoamat mahdollisuudet parantaa koulutuksen saatavuutta ja oppimisen laatua on hyödynnettävä täysimääräisesti, sillä se on avain Euroopan osaamisyhteiskunnan rakentamiseen. Koulutuksen lisäksi Euroopan yhteiskunnallinen yhteenkuuluvuus ja kilpailukyky riippuvat yhä enemmän sen kyvystä mukauttaa koulutusjärjestelmiään niin, että nuo mahdollisuudet voidaan hyödyntää.

e-Learning-toimintasuunnitelmassa¹ annettiin verkko-oppimiselle eli ”e-learningille” määritelmäksi ”multimedian ja Internetin käyttö ja oppimisen laadun parantaminen helpottamalla resurssien ja palvelujen käyttöä sekä lisäksi vaihdot ja etäyhteistyö”. Verkko-oppimisesta on kuitenkin tullut nimitys visiolle, jossa tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntävä oppiminen on kiinteä osa yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen järjestelmiä. Tällaisessa ajattelussa kyvystä käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa tulee eräänlainen uusi lukutaito, ”digitaalinen lukutaito”. Digitaalisesta lukutaidosta tulee näin ollen yhtä tärkeä kuin perinteinen luku- ja laskutaito oli sata vuotta sitten: ilman sitä kansalaiset eivät pysty täysimääräisesti osallistumaan yhteiskunnan toimintaan eivätkä onnistu hankkimaan uudella vuosisadalla tarvittavia tietoja ja taitoja.

Lissabonissa, Tukholmassa ja Barcelonassa pidetyissä Eurooppa-neuvoston kokouksissa² edellytettiin edellisen vuoksi, että jäsenvaltioissa ja yhteisön tasolla ryhdytään jatkuviin toimiin, joilla tietotekniikka otetaan osaksi koulutusjärjestelmiä ottaen täysin huomioon tarve varmistaa yhteiskunnallinen yhteenkuuluvuus.

2. TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIIKAN KÄYTTÖÄ KOULUTUKSESSA KOSKEVA EU:N POLITIIKKA

Lissabonin Eurooppa-neuvoston päätelmät ovat vedenjakaja koulutusalan eurooppalaisessa yhteistyössä. Neuvosto asettaa yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen tukevasti EU:n poliittisen asialistan kärkeen, kehottaa mukauttamaan koulutusjärjestelmiä osaamisyhteiskunnan vaatimuksiin ja erityisesti edellyttää tieto- ja viestintätekniikan tehokasta integroimista koulutusjärjestelmiin. Neuvoston kevätkokouksissa Tukholmassa 2001 ja Barcelonassa 2002 kehitettiin Lissabonin päätelmiä edelleen ja vahvistettiin tieto- ja viestintätekniikan paremman ja tehokkaan käytön merkitys eurooppalaiselle osaamisyhteiskunnalle.

Edellä mainituissa Eurooppa-neuvoston kokouksissa hyväksytyissä eEurope 2002-³ ja eEurope 2005⁴ -toimintasuunnitelmissa asetettiin verkko-oppiminen ensisijaisten toimien joukkoon ja vahvistettiin kunnianhimoiset tavoitteet infrastruktuurille, laitteille ja peruskoulutukselle, jotka ovat edellytys tietotekniikan integroimiselle koulutusjärjestelmiin.

¹ KOM(2001) 172 lopullinen.

² Lissabon – CS(2000) 6557, Tukholma – CS(2001) 7001 ja Barcelona – CS(2002) 6856-1.

³ eEurope 2002: KOM(2000) 783.

⁴ eEurope 2005: KOM(2002) 263 lopullinen.

eLearning-aloitteessa⁵ tavoitteita kehitetään eteenpäin koulutuksen näkökulmasta ja korostetaan tarvetta muotoilla innovatiivisia pedagogisia toimintamalleja sekä asettaa kunnianhimoisia tavoitteita oppimisen laadulle ja verkko-oppimiseen liittyvien resurssien ja palvelujen helpolle saatavuudelle. Lisäksi aloitteessa painotetaan tarvetta poistaa innovaation tieltä muita rakenteellisia, mm. organisatorisia ja lainsäädännöllisiä esteitä ja korostetaan tapoja, joilla tiedot ja taidot arvioidaan ja sertifioidaan.

Ministerineuvosto ilmaisi e-oppimisesta 13. heinäkuuta 2001 antamassaan päätöslauselmassa⁶ tukensa eLearning-aloitteelle ja korosti tieto- ja viestintätekniikan merkitystä koulutukselle. Se kannusti jäsenvaltioita jatkamaan toimiaan tieto- ja viestintätekniikan tehokkaaksi integroimiseksi koulutusjärjestelmiin tärkeänä osana koulutusjärjestelmien muokkaamista. Päätöslauselman taustalla oli koulutusneuvoston selvitys *Koulutusjärjestelmien konkreettiset tulevaisuudentavoitteet*,⁷ jossa korostetaan tieto- ja viestintätekniikan merkitystä moderneissa koulutusjärjestelmissä ja todetaan, että ”tieto- ja viestintätekniikan merkitys kasvaa myös avoimissa oppimisympäristöissä ja virtuaaliopetuksessa”.

Erityistä huomiota on kiinnitetty digitaaliajan kahtiajaon torjumiseen. Luxemburgin prosessin yhteydessä neuvosto kehotti jäsenvaltioita jatkamaan kaikille kansalaisille suunnatun, tietotekniikkaa hyödyntävän opetuksen kehittämistä.⁸ 18. lokakuuta 2001 antamassaan päätöslauselmassa⁹ neuvosto rohkaisi jäsenvaltioita ryhtymään verkko-oppimiseen liittyviin toimiin, joilla annettaisiin muita heikommassa asemassa oleville mahdollisuus osallistua täysivaltaisesti tietämykseen perustuvan yhteiskunnan toimintaan. Jäsenvaltioiden vuosittaisissa työllisyyden toimintasuunnitelmissa kerrotaan tieto- ja viestintätekniikan käytöstä työllistettävyyden ja joustavuuden lisäämisessä sekä muita heikommassa olevien ja riskiryhmien erityistarpeiden tyydyttämisessä. Suuri osa rakennerahastojen varoista on varattu tähän tehtävään.

Toimista on saatu lupaavia tuloksia. eEurope-ohjelmaan liittyvistä *Euroopan nuoret digitaaliaikaan* -selvityksistä¹⁰ 2001 ja 2002 kävi ilmi, että ohjelman alkuperäiset tavoitteet kaikkien koulujen varustamisesta Internet-yhteyksillä ja riittävän opettajamäärän kouluttamisesta on kuta kuinkin saavutettu. Huomion kohteeksi olisi nyt otettava parempien puitteiden tarjoaminen verkko-oppimiselle, tieto- ja viestintätekniikan nivominen koulutusjärjestelmiin sekä televiestintäinfrastruktuurin parantaminen (laajakaistayhteydet).

Euroopan parlamentti antoi eLearning-aloitteelle tukensa siitä laatimassaan raportissa¹¹ ja ehdotti lisäksi uusia budjettivaroja hankkeeseen, jolla selvitettäisiin mahdollisuuksia innovatiivisiin Euroopan tason toimiin tällä alalla. Kahden viime vuoden aikana näiden määrärahojen turvin on käynnistetty joukko strategisia projekteja ja selvityksiä. Tähänastisten tulosten perusteella yhteisön toimilla näyttäisi olevan positiivinen vaikutus, ja Euroopan parlamentti onkin toistanut pyyntönsä erityisen eLearning-ohjelman perustamiseksi.

Nämä viimeaikaiset toimet perustuvat aiempiin onnistumisiin. Euroopan komissio käynnisti jo jonkin aikaa sitten uuden teknologian opetuskäyttöön liittyviä selvitystoimia, ja

⁵ KOM(2000) 318 lopullinen.

⁶ Neuvoston päätöslauselma e-oppimisesta: CS(2001)9329.

⁷ KOM(2001) 59 lopullinen.

⁸ KOM(2001) 669 lopullinen, *Muutettu ehdotus: neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista vuodeksi 2002*.

⁹ EYVL C 292, 18.10.2001, s. 6–8.

¹⁰ SEC(2001)1583.

¹¹ A5-152/2001.

yleistavoitteet alan eurooppalaista yhteistyötä varten näkyivät jo vuonna 1983 annetuissa neuvoston päätöslauselmissa¹² toimenpiteistä, joilla otettaisiin käyttöön uutta teknologiaa opetuksessa.

Euroopan komissio on tukenut uuden teknologian käyttöä opetuksessa myös tutkimuksen puiteohjelmissa DELTA-ohjelmasta¹³ alkaen. Tietoyhteiskuntateknologian ohjelmassa on toteutettu useita pilottihankkeita, joiden aiheista mainittakoon *joustavat yliopistot*, *oppiminen työssä*, *oppiva kansalainen* ja *huomisen koulu*. Pitkän aikavälin tutkimuspolitiikassa on toteutettu erityisesti *kokeellisiin kouluympäristöihin* tähtääviä toimia.

Koulutusalan multimediaohjelmistosta vuonna 1996 annetussa koulutusneuvoston päätöslauselmassa¹⁴ esitettiin ensimmäistä kertaa kaikki asiaan liittyvät ohjelmat kattavan integroidun lähestymistavan laatimista.

Uusi teknologia otetaan täysipainoisesti huomioon myös EU:n koulutusalan keskeisissä ohjelmissa Sokrateksessa¹⁵ ja Leonardo da Vincissä,¹⁶ jotka kumpikin ovat nyt toisessa vaiheessaan. Sokrateksen Minerva-toiminto on omistettu avoimelle ja etäoppimiselle sekä tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytölle. Tämä on ratkaisevalla tavalla vaikuttanut eurooppalaisten yhteistyöverkkojen luomiseen ja yhteenliittämiseen kaikilla koulutustasoilla. Sokratekseen kuuluvissa korkea-asteen opetuksen Erasmus-toiminnossa ja kouluopetuksen Comenius-toiminnossa hyödynnetään uutta tekniikkaa laajasti. Sokrates-ohjelman uudessa aikuiskoulutusta ja elinikäistä oppimista käsittelevässä Grundtvig-toiminnossa uutta tekniikkaa pidetään jokapäiväisenä välineenä. Erityisesti Leonardo da Vinci on ollut innovaation ohjaama ohjelma, jonka pohjalta on tuotettu yhä enemmän tuotteita, palveluja ja verkkoja hyödynnettäviksi tehostetussa koulutuksessa kaikilla tasoilla samoin kuin elinikäisessä oppimisessa.

Jäsenvaltioilla on puolestaan lähes kaikilla toimintasuunnitelma, jolla edistetään tieto- ja viestintätekniikan käyttöä koulutuksessa. Niihin kuuluu usein suora tuki paikallisille kokeilutoimille kaikilla kouluasteilla, ja erityinen tukikohde on opettajien ja muiden kouluttajien koulutus. Kokemuksia on saatu paljon, ja joissakin tapauksissa toimintaa linjaavia asiakirjoja on jo kolmatta tai neljättä sukupolvea. Ne perustuvat aiempien toimien arviointiin, ja niitä laadittaessa on kuultu laajaa joukkoa koulutusalan ammattilaisia. Kaikki jäsenvaltiot pitävät tarpeellisena laatia erityisiä toimintalinjoja nimenomaan tieto- ja viestintätekniikan integroimiseksi koulutusjärjestelmiinsä.

eLearning-aloitteen yhteydessä jäsenvaltiot ovat käynnistäneet tiiviin yhteistyön useilla aloilla, joita ovat mm. opettajankoulutus, luonnontieteiden opetus, uudet oppimisympäristöt ja virtuaaliyliopistot. Tätä yhteistyötä olisi jatkettava myös uuden eLearning-ohjelman yhteydessä ja pyrittävä yhdessä analysoimaan ja hyödyntämään kokemuksia sekä selvittämään kaikkia koskeviin asioihin liittyvät hyvät toimintamallit ja erilaiset lähestymistavat.

¹² CS(1983) 7469.

¹³ DELTA ja ESPRIT. KOM(1987) 359 lopullinen.

¹⁴ KOM(1996)120 lopullinen.

¹⁵ KOM(1994) 502 lopullinen.

¹⁶ KOM(1994) 215 lopullinen.

3. HAASTEITA JA MAHDOLLISUUKSIA

3.1 Euroopan koulutusjärjestelmien nykyaikaistaminen

3.1.1 Korkea-asteen koulutus

Yliopistoilla ja muilla korkea-asteen oppilaitoksilla on keskeinen asema tiedon tuottamisessa ja levittämisessä, yhteiskunnallisen, kasvatustieteellisen ja teknologisen tutkimuksen kehittämisessä, opettajien ja muiden kouluttajien kouluttamisessa sekä ammattitaidon jatkuvassa kehittämisessä, joka on osaamisyhteiskunnan peruskiviä. Korkeakoulut lisäävät koko ajan verkko-oppimisen käyttöä opiskelijoille lisäarvoa tuovana palveluna: sekä kampuksen sisältä että sen ulkopuolelta hyödynnettävillä verkkopohjaisilla resursseilla tarjotaan mahdollisuus joustavaan virtuaaliopiskeluun. Vastatakseen koulutuksen muuttuvien markkinoiden ja globaalin kilpailun asettamiin haasteisiin jotkin korkeakoulut solmivat strategisia kumppanuuksia ja omaksuvat uudenlaisia toimintamalleja. Parhaiten ovat tähän mennessä menestyneet kuitenkin edelleen vakiintuneet ja arvovaltaiset laitokset eivätkä niinkään uudet globaalisti toimivat yrittäjät, jotka eivät juurikaan ole onnistuneet kehittämään kestäväpohjaisia toimintamalleja tai pitämään yllä korkeaa oppimisen tasoa. Verkko-oppimisesta näkyy tulevan merkittävä kehitysvaihe pikemmin kuin mullistus.

Euroopan tasolla on käynnistetty lupaavaa yhteistyötä yliopistojen keskuudessa. Yli 700 eurooppalaista yliopistoa on osallistunut laajamittaisiin yhteistyöprojekteihin sekä perusteelliseen pohdintaan, jossa on käsitelty organisatorisia seikkoja yliopistoissa samoin kuin niitä pedagogisia vaatimuksia, jotka olisi otettava huomioon käytettäessä uusia opetukseen liittyviä toimintatapoja ja malleja. Kilpailu voi joissain tapauksissa asettua yhteistyöhalun tielle mutta toisaalta voi tuoda uusia rahoitus- ja tutkimusmahdollisuuksia Euroopan yliopistoille.

Verkko-oppimiseen liittyvät pilottihankkeet (aiheina avoin ja etäopetus, virtuaalikampukset ja -yliopistot sekä virtuaaliliikkuvuus) ovat nekin tarjonneet oivia tilaisuuksia pohtia yliopiston organisointia, koulutusohjelmia tai Eurooppa-strategioita, arvioida tieto- ja viestintäteknikan vaikutusta opettajien ja opiskelijoiden vuorovaikutukseen, tarkastella yliopistojen käyttäjäkunnan laajentamista ja vastata jatkuvan ammatillisen kehittämisen ja elinikäisen oppimisen vaatimuksiin. Eräissä muissa pilottiprojekteissa taas korostettiin sitä, että eri alojen ammattilaisille tai yritysasiakkaille tarjottavat korkea-asteen verkko-oppimispalvelut voisivat toimia uutena tulolähteenä yliopistoille.

Etäopetuksen alalla on perustettu Euroopan avoimen ja etäopetuksen verkkojen yhteistyökomitea,¹⁷ jossa on mukana edustajia kymmenestä verkosta, mm. eurooppalaisten etäopetusyliopistojen järjestö EADTU ja liikkuvien työntekijöiden lasten kouluttamista edistävä eurooppalainen liitto EFECOT. Yli 500 jäsenyliopiston muodostama Euroopan yliopistojen liitto osallistuu komitean toimintaan pysyvänä tarkkailijana.

eLearning-ohjelman laatimista silmällä pitäen perustettiin erityinen e-learning-työryhmä, johon kuului perinteisten ja etäyliopistojen edustajia. Osallistujien mukaan uuden eLearning-ohjelman pitäisi auttaa selvittämään, miksi ja miten tieto- ja viestintäteknikkaa pitäisi käyttää opetuksessa. Ohjelman tulisi keskittyä innovatiivisiin opetusmenetelmiin ja oppimisympäristöihin. Virtuaalikampukset ja verkkopohjaiset opiskeluresurssit voivat saada piiriinsä uusia opiskelijoita ja täyttää sellaisia opetukseen liittyviä tarpeita, joita ei aiemmin

¹⁷ Verkkosivusto ja linkit 13 jäsenjärjestöön, joissa on mukana suurin osa Euroopan yliopistoista: www.odl-liaison.org.

ole riittävällä tavalla käsitelty. Osallistujat suosittelivat, että eurooppalaisten yliopistojen kokemuksia tarkasteltaisiin syvemmin, että seuranta parannettaisiin ja että toimintaa rakennettaisiin jo olemassa olevan perustalle. Virtuaaliyliopistoihin liittyviä erilaisia skenaarioita olisi analysoitava tarkemmin, jotta ne olisivat siirrettävissä kautta Euroopan.

3.1.2 Koulut

Kouluissa annetaan lisää painoa verkko-oppimistuotteitten ja -palvelujen laadulle sekä kiinnitetään huomiota pedagogisiin näkökohtiin niiden käytössä. Nyt ollaan siirtymässä verkkoyhteyksistä ja infrastruktuurista sisältöä, opettajien koulutusta ja organisatorisia vaikutuksia koskeviin kysymyksiin, joihin kuuluvat myös uudenlaiset sosiaaliset vuorovaikutukset koulujen sisällä ja ulkopuolella.

Opettajankoulutuksen ja koulun hallinnon kohdalla paino on siirtymässä e-learning-käsitteen teknisestä e-komponentista prosessin learning- eli oppimistekijään. Uusien sisältöjen ja palvelujen käytön onnistuminen riippuu pitkälti opetuksen laadusta ja opettajien omistautumisesta asialle. Pitemmälle edistyneessä koulutuksessa opettajat saavat tukea tiiviimpään yhteistyöhön, opetussisältöjen suunnitteluun, oman opettamisensa arviointiin ja teknologian käyttämiseen välineenä, jolla voi tehostaa oppimiseen ja opettamiseen liittyvää toimintatapaansa. Tässä suhteessa kasvatusteoreettinen konteksti on erittäin tärkeä, ja olisikin saatava parempi selko siitä, mitkä tekijät tekevät *toimintatavasta hyvän*.

Myös koulumaailmassa on saatu aikaan lupaavaa eurooppalaista yhteistyötä. Yli 5 000 koulua on suoraan tai välillisesti osallistunut EU:n koulutusalan ohjelmien toimiin. Useimmat pilottihankkeet osoittavat, että innovaatioiden syntymiseen tarvitaan kolmen tekijän vuorovaikutusta: tieto- ja viestintätekniikan käytön, oppimiseen sovellettavien lähestymistapojen sekä erityisten opetustilanteiden. Tämä herättää kysymyksiä mm. oppimiselle varatun tilan ja ajan organisoinnista kouluissa.

Lupaavasta yhteistyöstä mainittakoon eurooppalaisen kouluverkon EUN:n perustaminen ja kehittäminen. Verkko perustettiin vuonna 1998 helpottamaan Euroopan maiden opetusministeriöiden yhteistyötä tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöön liittyvissä kysymyksissä. Mukana on kaikkiaan 23 opetusministeriötä Euroopan eri maista. EUN:n toimintaan kuuluu merkittäviä tutkimusprojekteja, innovatiivisten koulujen verkko sekä useita tiedotus- ja viestintäpalveluja. EUN:n portaaleissa¹⁸ on linkkejä verkkoon osallistuvien opetusministeriöiden portaaleihin sekä opettajien kehittämisiin verkko-oppimisresursseihin.

eLearning-ohjelmaa valmisteltaessa on järjestetty useita seminaareja. Niissä pidettiin tärkeänä analysoida paremmin oppimisprosessia ja tieto- ja viestintätekniikasta saatavaa täsmällistä hyötyä eri konteksteissa. Nyt painotetaan voimakkaammin kuin koskaan sitä, että selvitetään ja arvioidaan tietotekniikan opetukseen tuoma lisäarvo, ja keskipisteeseen on otettu teknologisten seikkojen asemesta oppimiseen ja viestintään liittyvät näkökohdat. Koulutusjärjestelmien konkreettisia tulevaisuudentavoitteita käsittelevän raportin jatkotoimien yhteydessä järjestetyissä seminaareissa tuotiin esiin, että koulutuksen tällä sektorilla sovellettavia toimintamalleja ja saatuja kokemuksia olisi seurattava ja arvioitava ja että niistä olisi järjestettävä vertaisarviointi.

Valtioiden ja hallitusten päämiehet pyysivät Barcelonan huippukokouksessa komissiota laatimaan raportin ystävyyskoulutoiminnan toteuttamismahdollisuuksista Euroopan tasolla.

¹⁸ Osoitteissa www.eun.org ja schoolnet.eun.org.

3.2 Hahmottumassa oleva käsitys elinikäisestä oppimisesta

Komission tiedonannossa eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttamisesta²³ sekä osallisuutta tietoyhteiskunnassa käsittelevissä komission yksiköiden työskentelyasiakirjassa²⁴ ja neuvoston päätöslauselmassa mainitaan verkko-oppiminen tärkeänä toteuttamisvälineenä.

Näitä asioita käsittelevien työryhmien mukaan tarvittaisiin yhä enemmän verkko-oppimisen menetelmiin ja resursseihin liittyvää tietoa ja opastusta ja yleisesti käytettävissä olevia Internet-pisteitä. Niitä olisi perustettava kirjastoihin, kulttuurilaitoksiin ja muihin julkisiin laitoksiin samoin kuin muihin helppopääsyisiin paikkoihin. Pisteitä rakennettaessa olisi lähdettävä käyttäjän tarpeista. Tässä yhteydessä ovat avainasemassa paikallis- ja alueviranomaiset. Lisäksi olisi julkisella politiikalla pyrittävä voimakkaasti edistämään opiskelumotivaatiota ja opiskelun arvostamista.

Jotta verkko-oppimisresurssien panosta oppimisprosessissa voitaisiin tehostaa, on varmistettava, että tuotteet ja menetelmät pystyvät ottamaan huomioon yksittäisten käyttäjien tarpeet ja opiskelutavat ja etteivät ne perustu eräänlaiseen yksi malli sopii kaikille -ajatteluun, jossa opiskelijoita pidetään standardinmukaisina ”yksikköinä”.

Jos verkko-oppimisen halutaan tehokkaasti edistävän eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttamiseen tähtäävän olennaisen tavoitteen toteutumista, avainasemassa ovat opettajat ja muut kouluttajat – paitsi resurssien *käyttäjinä* myös niiden *kehittäjinä*. Heidän pitäisi antaa näiden tuotteitten ja palvelujen tuottajille näkemyksiä, palautetta ja neuvoja tuotteitten laadusta ja kyvystä vastata erilaisiin tarpeisiin. Tuotteissa ja palveluissa olisi lisäksi otettava huomioon ihmisten yksilölliset opiskelutavat, ja niiden olisi tuettava yksilöllistä vastuunkantoa ja osallistumista elinikäiseen oppimisprosessiin.

3.3 Julkis-yksityiset yhteistyökumppanuudet

Tarve tarjota mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen edellyttää puolestaan uudenlaisia tapoja järjestää ja rahoittaa oppimisresursseja. Lissabonin Eurooppa-neuvosto kehottaa esimerkiksi perustamaan opiskelumahdollisuustietokantoja, jotka on linkitetty avointen työpaikkojen tietokantoihin. Lisäksi neuvosto vetosi yritysten vastuuseen osallistua näiden uusien tarpeiden täyttämiseen, sillä näin kehitetään yritysten keskeistä voimavaraa eli hyvin koulutettua työvoimaa. Alueiden komitea on tähdentänyt, että julkis-yksityiseen yhteistyöhön olisi otettava mukaan alue- ja paikallisviranomaiset, kansalaisjärjestöt ja työmarkkinaosapuolet, koska ruohonjuuritason toimijoilla on merkittävä rooli oppimiseen liittyvien tavoitteiden toteuttamisessa.

Toukokuun 10.–11. päivänä 2001 pidetyssä eurooppalaisessa eLearning-huippukokouksessa²⁵ käynnistettiin lupaava yhteistyö viranomaisten ja tietotekniikka-alalla, verkko-oppimisen parissa ja media-alalla toimivien yritysten kesken. Yritykset perustivat tämän pohjalta huhtikuussa 2002 itsenäisen eLearning Industry Group -työryhmän (eLIG). Työryhmä tekee yhteistyötä Euroopan komission, hallitusten ja tiedeyhteisön kanssa tavoitteena edistää innovatiivisilla projekteilla verkko-oppimisen käyttöä Euroopassa.

²³ KOM(2001) 678 lopullinen.

²⁴ SEC(2001) 1428 (18.9.2001).

²⁵ Eurooppalaisen eLearning-huippukokouksen (La Hulpe, 10-11.5.2001) julistus – lopullinen versio 18.5.2001.

eLIG-työryhmä²⁶ antaa Euroopan komissiolle ja Euroopan maiden hallituksille neuvoja mm. tieto- ja viestintätekniikkainfrastruktuurista, sähköisten opetussisältöjen vaihtamista helpottavista avoimista standardeista, kestäväpohjaisten markkinoiden luomisesta sähköisille opetussisällöille sekä keskeisten ammatillisten ja yksilöllisten taitojen kehittämisestä. Ryhmä on päättänyt toteuttaa neljä projektia, joilla edistetään verkko-oppimisen kehittämistä Euroopassa ja jotka vastaavat EU:n tutkimus- ja koulutusohjelmissa sovittuja yleisiä prioriteetteja. Aiheet ovat Internet-yhteydet, avoimet standardit verkko-oppimiselle, opettajien ja muiden kouluttajien ammatillinen kehittäminen sekä eurooppalaiset foorumit sähköisten opetussisältöjen jakeluun ja vaihtoon.

3.4 Laadukkaita sisältöjä ja palveluja

Tieto- ja viestintätekniikka tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia koulutuksen kehittämiseen. Tekniikka tukee oppimisprosessia parantamalla mahdollisuuksia viestintään, tietojen löytämiseen, simulointeihin, kokeiluihin, ongelmanratkaisuun jne. Ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota sen selvittämiseen, mikä tieto- ja viestintätekniikan panos voi olla eri asiayhteyksissä. Toinen huomion kohde on sellaisen toimintaympäristön luominen, joka edesauttaa laadukkaitten verkko-oppimissisältöjen ja -palvelujen kehittämistä. Uudet oppimismenetelmät saattavat merkitä radikaaleja muutoksia tarkasteltavien sisältöjen ja aiheiden määritelmiin, oppimiskykyyn – oppiminen eri välineiden avulla – samoin kuin niihin kognitiivisiin mekanismeihin, joita käytetään tarkasteltaessa eri aiheita.

Ensimmäisissä verkko-oppimiseen tähdänneissä yrityksissä monesti epäonnistuttiin, koska niissä ei otettu riittävästi huomioon oppijan tarpeita eikä opittavan luonnetta. Usein oppija jäi eristyksiin, eikä hänellä ollut juurikaan – jos lainkaan – mahdollisuuksia sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Menetelmät sanelivat opiskelutavan, joustavuutta ei juuri ollut, eikä menetelmiä voitu mitenkään mukauttaa yksittäisen oppijan tarpeisiin. Nytemmin verkko-oppimista ymmärretään paremmin (miten ja milloin sitä pitäisi käyttää), ja teknologiassa on päästy koko ajan eteenpäin (erityisesti mainittakoon Internetin mahdollisuudet), minkä ansiosta verkko-oppimisesta on alettu saada todellista hyötyä. Yhdistelemällä perinteistä koulutusta ja innovatiivisia koulutusmenetelmiä pystytään tarjoamaan oppijoille enemmän mahdollisuuksia keskinäiseen vuorovaikutukseen – joko kasvotusten tai matkan päästä.

Jotta verkko-oppimista voidaan lähestyä tällaisella yhdistelevällä ja joustavalla tavalla, on olennaista tarkastella uudella tavalla myös sisältöjä ja palveluja.

Vaikkei komissio voi itse ryhtyä tuottamaan sisältöjä ja toteuttamaan uusia palveluja, se voi tehdä paljonkin luodakseen oikeanlaiset olosuhteet kestäville markkinoille ja julkisille investoinneille. Erityisesti olisi otettava huomioon kysymykset, jotka liittyvät immateriaalioikeuksiin, tekijänoikeusjärjestelyihin, uusiin jakelumenetelmiin sekä kansainvälisesti hyväksytyjen standardien ja avointen ohjelmistojen edistämiseen.

Verkko-oppimisen tuotteitten ja palvelujen globaalisten markkinoitten odotetaan kasvavan tulevina vuosina voimakkaasti, mikä merkitsee sekä haastetta että mahdollisuutta eurooppalaisille koulutusjärjestelmille ja niihin liittyville talouselämän toimialoille, kuten multimediajulkaisualalle. Tieto- ja viestintätekniikkasektorin viimeaikaiset laskusuhdanteet ja konsolidointitoimet verkko-oppimistuotteitten markkinoilla ovat kuitenkin osoittaneet, ettei siirtyminen välttämättä tapahdu niin nopeasti tai sujuvasti kuin alunperin ajateltiin. Samalla

²⁶ eLIG-ryhmän perustajajäsenet ovat 3Com, Accenture, Apple, BT, Cisco, Digitalbrain, IBM, Intel, Line Communications, NIIT, Nokia, Online Courseware Factory, SanomaWSOY, Sun Microsystems ja Vivendi Universal Publishing.

tarjoutuu eurooppalaiselle multimedia-alalle tilaisuus kuroa kiinni ero muihin. Selvittämistä ja toimia vaativat ne tekijät, joilla turvataan julkisilta ja yksityisiltä investoinneilta odotettavat laadukkaat koulutustulokset.

3.5 Digitaaliajan kahtiajaon torjuminen

Osaamisyhteiskunnan ja -talouden kehittymiseen liittyy uudenlaisen sosiaalisen syrjäytymisen, digitaaliajan kahtiajaon, riski. Jollei ihmisellä ole vaivatonta mahdollisuutta käyttää Internetiä tai kykyä käyttää sujuvasti tietoteknisiä välineitä, se haittaa hänen integroitumistaan yhteiskuntaan ja hänen henkilökohtaisia kehittämismahdollisuuksiaan. Esimerkiksi valtaosassa teollisuuden ja palvelualan työtehtävistä on muutamassa vuodessa ryhdytty vaatimaan tietotekniikkaan perustuvien välineiden käyttöä. Julkinen verkkoasointi tuo viranomaispalvelut entistä helpommin kansalaisten käyttöön, ja sama pätee verkkovälitteisiin terveyspalveluihin. Se, jota joku pitää edistyksenä, voi kuitenkin olla lisävaikeus jollekulle toiselle, kuten monesti sellaisille ihmisille ja ryhmille, jotka jo ovat jollain muulla lailla sosiaalisesti syrjäytyneitä.

Yksi merkittävä keino torjua digitaaliajan kahtiajakoa kuuluu koulutuksen alaan: digitaalisen lukutaidon edistäminen. Tarkastelun kohteeksi on otettava digitaalisen lukutaidon kaikki ulottuvuudet: on otettava huomioon kaikki näkökohdat siinä, miten Internetin ja elektronisten laitteiden käytöstä voi tulla osa arkipäivän toimintaa. Internetin käyttö edellyttää hyvää äidinkielen ja muiden kielten taitoa sekä muita perustaitoja. Toisaalta ihmisiltä edellytetään hyvinkin monenlaista uutta osaamista: mediataitoja, uusien digitaalisten palvelujen luomiseen, tuottamiseen ja käyttöön taikka uusien koulutusvälineiden ja pelien suunnitteluun liittyviä taitoja. Euroopan maiden olisi tarkasteltava kaikkia vaadittavia taitoja ja pohdittava uudelleen kasvatuksellisten perustaitojen opettamista. Vain silloin Internet voi toimia virikkeenä oppimiselle: se laajentaa koululuokkaa luokan konkreettisia seiniä laajemmalle tuomalla oppilaiden ulottuville uusien tieto- ja viestintäympäristöjä.

Eurooppa-neuvosto antoi Lissabonin-kokouksensa päätelmissä poliittiset suuntaviivat eurooppalaisen osaamisyhteiskunnan kehittämiseksi. Niissä se korosti sosiaalisesti yhtenäistä lähestymistapaa, jonka tavoitteena on torjua digitaaliajan kahtiajako. Tällä alalla yhteisön toimet toteutetaan pääasiassa rakennerahastojen kautta. Euroopan aluekehitysrahasto rahoittaa alueellisia tietoyhteiskunta-aloitteita ja innovatiivisia toimia, joista monessa on merkittäviä koulutukseen liittyviä tekijöitä. Sosiaalirahasto tarkastelee muita heikommassa asemassa olevien käyttäjäryhmien tarpeita; ryhmiin kuuluvat erityisesti työttömät tai työttömyyden uhkaamat, eristyneillä tai huono-osaisilla alueilla asuvat sekä ne, joilla on erityisiä tarpeita tai ongelmia. Näiden toimenpiteiden yhteydessä saatavia kokemuksia olisi käytettävä muiden alueiden ja käyttäjien hyväksi helpottamalla hyvien toimintamallien vaihtoa ja rakentamalla linkkejä laajempaan koulutusalan politiikkaan.

4. ERITYISTEN TOIMIEN TARVE

Edellä esitetty yleiskatsaus osoittaa, miten tärkeää on vastata edessä oleviin verkko-oppimiseen liittyviin haasteisiin.

Verkko-oppimisen kehittämisen kannalta merkittäviä yhteisön välineitä ja ohjelmia on monenlaisia alue- ja televiestintäpolitiikasta huipputekniseen tutkimukseen ja teollis- ja tekijänoikeusasetukseen, yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen ohjelmista puhumattakaan. Vaikka näiden toimien välillä on mahdollisuuksia synergiaan, niiden välillä ei useinkaan ole yhteyksiä, eivätkä niiden tulokset ole aina kovin laajalti tunnettuja.

Asettamalla eLearning-toimintasuunnitelman yhdeksi tavoitteeksi näkyvyyden ja yhtenäisyyden parantaminen haluttiin puuttua juuri näihin ongelmiin.

Tällä ehdotuksella toimintasuunnitelmasta tehdään ohjelma, ja tarkoituksena on täydentää seuranta- ja koordinoitavia toimia kohdennetuilla strategisilla toimilla, jotka toteutetaan ensisijaisilla aloilla. Toimien avulla halutaan saada parempi käsitys tieto- ja viestintätekniikan ja Internetin todellisista vaikutuksista näillä ensisijaisilla aloilla samoin kuin tieto- ja viestintätekniikan tuomista todellisista ongelmista ja mahdollisuuksista. Lisäksi halutaan selvittää keskeiset tietotekniikan käytön onnistumiseen vaikuttavat tekijät ja se, miten ne voidaan toteuttaa. Toimilla halutaan niin ikään parantaa eurooppalaista yhteistyötä mainituilla aloilla, edistää verkko-oppimiseen liittyvien menetelmien, sisältöjen ja palvelujen kehittämistä sekä virittää yhteistyötä ja keskustelua.

Ehdotettavat toimet ovat luonteeltaan sellaisia, että ne ylittävät kouluopetuksen, korkea-asteen opetuksen, ammattikoulutuksen ja aikuisopetuksen perinteiset rajalinjat. Verkko-oppiminen avaa näet mahdollisuuden käyttää aivan uudenlaisia yhteistyömalleja: julkis-julkista, julkis-yksityistä ja yksityis-yksityistä yhteistyötä. Esimerkiksi kouluja kehoitetaan tiiviimpään yhteistyöhön yliopistojen ja muiden osaamislähteiden – museoiden, kulttuurikeskusten, tehtainten, sairaaloitten, kirjastojen jne. – kanssa. Yliopistot ja ammattikoulutuskeskukset taas voivat yhteistyössä yritysten kanssa tarjota virtuaalista oppisopimuskoulutusta ja voimakkaammin tiettyyn asiaympäristöön liittyvää koulutusta. Pk-yrityksiä puolestaan kehoitetaan työskentelemään yhteisten koulutustarpeiden puolesta yhdessä paikallis- tai aluehallinnon sekä toimialajärjestöjen kanssa.

Vaikka nykyiset Sokrates- ja Leonardo da Vinci -ohjelmat jo tukevatkin uuden teknologian käyttöä yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa, verkko-oppimisen tarjoamien etujen täysimääräiseen hyödyntämiseen tarvitaan ohjelmaa, joka ylittää yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen rajat todellisen elinikäisen oppimisen nimissä. Uusi ohjelma tarjoaisi lisäksi mahdollisuuden kokeilla uusia, entistä joustavampia toimintamalleja, jotka ovat paremmin linjassa verkko-oppimisen innovatiivisen luonteen kanssa.

5. PRIORITEETIT JA TAVOITTEET

Ehdotuksen mukaan perustetaan taloudellisen tuen ohjelma, jonka yleistavoitteena on parantaa eurooppalaisten koulutusjärjestelmien laatua ja käytettävyyttä integroimalla niihin tehokkaasti uutta tekniikkaa (verkko-oppiminen) sekä tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden alalla toteuttamia toimia. Ohjelman olisi vaikutettava merkittävästi Lissabonin strategian toteuttamiseen. Koska budjettivarat ovat hyvin rajalliset, eLearning-ohjelmaa varten on valittava ensisijaiset toiminta-alat. Valintaa varten on kuultu eurooppalaisia koulutusalan verkkoja, työryhmiä ja asiantuntijoita, ja perustana ovat toimintasuunnitelmasta saadut kokemukset. Seuraavassa esitetään ehdotettavat neljä ensisijaista alaa tavoitteineen. eLearning-ohjelmalla pyritään pureutumaan kuhunkin neljään alaan johdonmukaisella tavalla, ja tarkoituksena on saada asian kannalta merkityksellistä tietoa toiminnan linjaamiseen, helpottaa kokemusten ja hyvien toimintatapojen vaihtoa ja hyödyntää Euroopan arvokkaita verkko-oppimisen resursseja.

- **Digitaaliajan kahtiajaon torjuminen.** Toiminnan kohteena on tieto- ja viestintätekniikan vaikutus oppimiseen erityisesti niiden kannalta, jotka maantieteellisen sijaintinsa, sosiaalisen tilanteensa tai erityisten tarpeidensa vuoksi eivät pysty hyödyntämään perinteistä koulutustarjontaa. Tavoitteena on lisätä tietoa ja tietämystä siitä, miten tieto- ja viestintätekniikka voi auttaa tällaisia

muita heikommassa asemassa olevia ryhmiä hankkimaan ne kasvatukselliset perustaidot ja uudet kyvyt, joita osaamisyhteiskunnassa tarvitaan. Toimilla kartoitetaan hyviä esimerkkejä ja rakennetaan synergiaa niiden lukuisten kansallisten ja Euroopan laajuisten projektien välille, jotka on suunnattu edellä mainittuihin kohderyhmiin.

- **Yliopistot ja muut korkea-asteen oppilaitokset.** Painopisteinä ovat virtuaalisen ulottuvuuden parempi integrointi fyysiseen liikkuvuuteen, laadun varmistaminen sekä Bolognan prosessiin kuuluvat keskinäisen tunnustamisen järjestelmät. Tavoitteena on rohkaista uudenlaisten organisaatiomallien kehittämistä eurooppalaisille yliopistoille (virtuaalikampukset) ja vaihto- ja yhteistyöjärjestelmille (virtuaaliliikkuvuus), kehittää nykyisiä eurooppalaisen yhteistyön järjestelyjä (Erasmus-ohjelma, Bolognan prosessi) sekä varustaa niiden toimintavälineet (ECTS, eurooppalaiset masters-tutkinnot, laadunvarmistus, liikkuvuus) verkko-oppimisen näkökulmalla.
- **Internet-pohjainen ystävyyskoulutoiminta.** Tavoitteena on vastata yhteen Barcelonan Eurooppa-neuvoston pyyntöön: Eurooppa-neuvosto katsoi ystävyyskoulutoiminnan tarjoavan nuorille mahdollisuuden oppia ja käyttää tietoteknisiä taitoja ja edistävän tietoisuutta monikielisestä ja -kulttuurisesta eurooppalaisesta yhteiskuntamallista. Tavoitteena on vahvistaa ja kehittää koulujen verkottumista erityisesti koko Euroopan kattavan ystävyyskoulujärjestelyn kautta, jonka avulla kaikki eurooppalaiset koulut voisivat solmia koulutukseen liittyviä kumppanuuksia jonkin muun eurooppalaisen koulun kanssa. Tämä edistäisi kieltenopiskelua ja kulttuurienvälistä keskustelua.
- Verkko-oppimista Euroopassa tukevat **laaja-alaiset toimenpiteet**, joissa perustana on **eLearning-toimintasuunnitelman seuranta**. Tavoitteena on levittää Euroopan tai jäsenvaltioiden tasolla rahoitetuista lukuisista hankkeista ja ohjelmista saatuja hyviä toimintamalleja ja tuotteita ja lisätä niiden käyttöönottoa. Lisäksi halutaan tehostaa eri osapuolten yhteistyötä erityisesti tukemalla julkis-yksityistä yhteistyötä.

Tavoitteitten toteuttamiseksi ohjelmasta rahoitetaan seuraavantyyppisiä toimia:

- kuhunkin tavoitteeseen liittyvät strategiset toimet, kuten julkisista monialaisista koulutuskeskuksista Euroopassa saatujen tulosten ja kokemusten analysointi, verkko-oppimiseen liittyvät ratkaisut yliopistojen Erasmus-yhteistyösopimuksia varten tai ystävyyskoulutoimintaa tukeva ja avustava alueellinen verkko
- strategiset toimet, joilla pyritään systemaattisesti kartoittamaan, analysoimaan ja vaihtamaan hyviä toimintamalleja seminaarien, tutkimusten, raporttien jne. kautta; tukena eurooppalainen ”virtuaali-infrastruktuuri” yhteistyötä ja vaihtoja varten (esim. eLearning-portaali)
- välineiden kehittäminen verkko-oppimisen seurantaan, analysointiin ja ennustamiseen Euroopassa esimerkiksi rahoittamalla selvityksiä, tutkimuksia ja tietojen keruuta verkko-oppimisen todellisesta käytöstä eri koulutustilanteissa; yhteistyö käynnissä olevien kansainvälisten projektien (kuten OECD:n PISA) kanssa

- virtuaalisen rakenteen suunnitteleminen käyttökelpoisen ja oikea-aikaisen tiedon tarjoamiseen verkko-oppimisesta Euroopassa tiede- ja liikemaailman ja politiikan tarpeisiin hyödyntäen edellä mainittuja toimia ja toimien yhteistyössä Eurostatin, Euroopan investointipankin ja OECD:n kanssa
- eLearning-toimintasuunnitelman seuranta, koulutus-, tutkimus- ja muihin ohjelmiin ja rakennerahastojen piiriin kuuluvien verkko-oppimiseen liittyvien projektien kerääminen yhteen tavoitteena tehokas synergia ja kriittinen massa, jotta koulutusjärjestelmät voivat omaksua hyviä toimintamalleja, projektien hyödyntäminen mahdollisten uusien, kaikille koulutusalan sidosryhmille avointen yhteistyöfoorumien perustamisessa
- kohdennetut tapahtumat (konferenssit, seminaarit jne.), joilla tehdään tunnetuksi eLearning-ohjelman toimia, edistetään sidosryhmien ja jäsenvaltioiden yhteistyötä sekä julkisten verkko-oppimismenetelmien, -sisältöjen ja -palvelujen tehokasta levittämistä.

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS

monivuotisesta ohjelmasta (2004–2006) tieto- ja viestintätekniikan tehokkaaksi integroimiseksi yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen järjestelmiin Euroopassa (eLearning-ohjelma)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 149 artiklan 4 kohdan ja 150 artiklan 4 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,²⁷

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,²⁸

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon,²⁹

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Yleissivistävää koulutusta koskevan Sokrates-ohjelman³⁰ ja ammatillista koulutusta koskevan Leonardo da Vinci -ohjelman³¹ tavoitteisiin kuuluvat avoimen ja etäopetuksen kehittäminen sekä tieto- ja viestintätekniikan käyttö.
- (2) Lissabonissa 23 ja 24 päivänä maaliskuuta 2000 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston (jäljempänä ”Lissabonin Eurooppa-neuvosto”) päätelmissä korostettiin tarvetta mukauttaa Euroopan yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen järjestelmät tietoon perustuvan talouden tarpeisiin sekä asetettiin uusien perustaitojen, erityisesti tietoteknisten taitojen, edistäminen yhdeksi kolmesta perustekijästä tässä uudessa lähestymistavassa.
- (3) Lissabonin Eurooppa-neuvoston päätelmissä kehoitetaan investoimaan ihmisiin ja korostetaan tarvetta varmistaa, ettei uusi talous pahenna nykyisiä sosiaalisia ongelmia, työttömyyttä, sosiaalista syrjäytymistä ja köyhyyttä. Päätelmien mukaan digitaalista lukutaitoa olisi edistettävä koko unionin alueella.

²⁷ EYVL C [...], [...], s. [...].

²⁸ EYVL C [...], [...], s. [...].

²⁹ EYVL C [...], [...], s. [...].

³⁰ Päätös 253/2000/EY, tehty 24.1.2000, EYVL L 28, 3.2.2000, s. 1–15.

³¹ Päätös 382/1999/EY, tehty 26.4.1999, EYVL L 146, 11.6.1999, s. 33–47.

- (4) Lissabonin strategiaa eteenpäin kehittävässä eEurope 2002 -toimintasuunnitelmassa³² esitettiin koulutusta koskevana osatekijänä eLearning-aloite sekä vahvistettiin joukko kunnianhimoisia tavoitteita, jotka koskevat muiden muassa koulujen Internet-yhteyksiä ja tarvittavan koulutuksen järjestämistä riittävälle opettajamäärälle. Verkko-oppimista pidetään tärkeänä poliittisena toimenpiteenä myös eEurope 2005 -toimintasuunnitelmassa.³³
- (5) Komission toukokuussa 2000 vastauksena Lissabonin Eurooppa-neuvoston kehoitukseen käynnistämä aloite ”eLearning – katse huomispäivän koulutukseen”³⁴ sai tuen Feirassa kesäkuussa 2000 kokoontuneelta Eurooppa-neuvostolta. Tukholmassa maaliskuussa 2001 pitämässään kokouksessa Eurooppa-neuvosto pani merkille aloitteesta saadut myönteiset tulokset.
- (6) eLearning-toimintasuunnitelmassa³⁵ kehitettiin eLearning-aloitteen neljästä toimintalinjasta (infrastruktuuri ja laitteisto, koulutus, laadukkaat eurooppalaiset sisällöt ja palvelut sekä yhteistyö kaikilla tasoilla) kymmenen keskeistä toimea, jotka kokoavat yhteen eri yhteisön ohjelmat ja välineet pyrkien lisäämään niiden yhtenäisyyttä ja synergiaa sekä tuomaan ne paremmin käyttäjien ulottuville.
- (7) Euroopan parlamentti antoi kummastakin tiedonannosta päätöslauselman,³⁶ joissa se totesi, että eLearning-aloite osaltaan vahvistaa ajatusta yhtenäisestä eurooppalaisesta koulutusalueesta, joka täydentää eurooppalaista tutkimusalueutta ja Euroopan yhtenäismarkkinoita. Parlamentti kehottaa kehittämään aloitetta riippumattomasti uuden erityisen ohjelman kautta, jolla on selkeä oikeusperusta, välttämään päällekkäisyyksiä jo toimivien ohjelmien kanssa ja lisäämään yhteisön toimien näkyvyyttä ja lisäarvoa.
- (8) Euroopan parlamentti,³⁷ Euroopan talous- ja sosiaalikomitea³⁸ sekä alueiden komitea³⁹ antoivat kukin myönteisen lausunnon eLearning-aloitteesta.
- (9) Neuvosto vahvisti e-oppimisesta 13 päivänä heinäkuuta 2001 antamassaan päätöslauselmassa⁴⁰ edellä esitetyt näkemykset ja kehotti komissiota jatkamaan ja tehostamaan alalla toteuttamiaan toimia.
- (10) Komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2001 tiedonannon eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttamisesta⁴¹ ja toi siinä esiin mahdollisuudet hyödyntää verkko-oppimista alueen toteuttamisen kannalta hyödyllisten uusien koulutusmahdollisuuksien luomiseen ja hallinnointiin.
- (11) Toimia edellyttävä ongelma on joidenkin ihmisten sosiaalinen syrjäytyminen sen vuoksi, etteivät he pysty täysin hyödyntämään tieto- ja viestintätekniikan ja Internetin tarjoamia mahdollisuuksia osaamisyhteiskunnassa. Tämä niin kutsuttu digitaaliajan

³² KOM(2000) 330 lopullinen.

³³ KOM(2002) 263 lopullinen.

³⁴ KOM(2000) 318 lopullinen.

³⁵ KOM(2001) 172 lopullinen.

³⁶ KOM(2000) 318 – C5-0741/2000 ja KOM(2001) 172 – C5-0151/201 – 2000/23337 (COS)

³⁷ A5-152/2001 lopullinen, 27.4.2001.

³⁸ EYVL C 36, 8.2.2002, s. 63–71.

³⁹ EYVL C 144, 16.5.2001, s. 34–37.

⁴⁰ EYVL C 204, 20.7.2001, s. 3–5.

⁴¹ KOM(2001) 678 lopullinen.

kahtiajako koskettaa usein nuoria ja sellaisia yhteiskuntaryhmiä, jotka ovat jo jollain muulla tavoin syrjäytyneitä. Verkko-oppiminen tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja välttää sosiaalisen syrjäytymisen lisääntymisen vaara.

- (12) Tarkkaa huomiota olisi kiinnitettävä sukupuolten välisiin eroihin verkko-oppimisen käytössä samoin kuin yhtäläisiin mahdollisuuksiin tällä alalla.
- (13) Verkko-oppiminen voi auttaa unionia vastaamaan osaamisyhteiskunnan asettamiin haasteisiin, parantamaan opiskelun laatua, helpottamaan opiskeluresurssien käyttömahdollisuuksia, vastaamaan etenkin vammaisten erityistarpeisiin sekä tehostamaan koulutusta työpaikoilla, varsinkin pienissä ja keskisuurissa yrityksissä.
- (14) Bolognan julistuksessa, jonka 29 eurooppalaista opetusministeriä allekirjoitti 19 päivänä kesäkuuta 1999, tuotiin esiin tarve sisällyttää korkea-asteen opetukseen eurooppalainen ulottuvuus. Julistuksessa pidettiin lisäksi tärkeänä verkko-oppimisen kehittämistä erityisesti opinto-ohjelmien, keskinäisen tunnustamisen järjestelmien, laadunvarmistuksen, liikkuvuusohjelmien sekä opettajille, tutkijoille ja hallintohenkilöstölle suunnattujen integroitujen opinto-, koulutus- ja tutkimusohjelmien yhteydessä.
- (15) Barcelonassa maaliskuussa 2002 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä kehoitettiin käynnistämään Euroopan laajuista ystävyyskoulutoimintaa, ja sen pohjalta komissio esitti Sevillassa kokoontuneelle Eurooppa-neuvostolle raportin⁴² Internetin käytöstä eurooppalaisten toisen asteen oppilaitosten ystävyyskoulutoiminnan kehittämiseksi.
- (16) Yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen järjestelmät tarvitsevat laadukkaita eurooppalaisia palveluja ja sisältöjä, jotka ovat monikielisiä, monikulttuurisia ja kohtuuhintaisia. Lisäksi olisi luotava toimivat yksityiset ja julkiset markkinat⁴³ ja helpotettava yleisiä mahdollisuuksia hyödyntää multimediaa opiskelussa.
- (17) Jotta voitaisiin vahvistaa yhteisön toimien tuomaa lisäarvoa, on varmistettava, että tämän päätöksen ja muiden asiaan liittyvien yhteisön toimintalinjojen, välineiden ja toimien puitteissa toteutettavat toimet ovat yhtenäisiä ja täydentävät toisiaan. Erityisesti on otettava huomioon kuudennen tutkimuksen puiteohjelman⁴⁴ tietoyhteiskunnan teknologia -aihealueen yhteydessä toteutettavat toimet.
- (18) Euroopan unionin jäsenyyttä hakeneiden ehdokasmaiden sekä ETA:n Efta-maiden olisi voitava osallistua ohjelmaan. Muiden yhteisön ulkopuolisten maiden asiantuntijoiden ja koulutuslaitosten olisi voitava osallistua kokemustenvaihtoon näiden maiden kanssa tehtyjen yhteistyöjärjestelyjen puitteissa.

⁴² KOM(2002) 283 lopullinen.

⁴³ Neuvoston päätös 2001/48/EY yhteisön monivuotisen ohjelman hyväksymisestä maailmanlaajuisen verkkojen eurooppalaisen digitaalisen sisällön kehittämisen ja käytön sekä tietoyhteiskunnan kielellisen monimuotoisuuden edistämiseksi, EYVL L 14, 18.1.2001, s. 32.

⁴⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1513/2002/EY, tehty 27.6.2002, eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamista ja innovointia tukevasta Euroopan yhteisön kuudennesta tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja esittelyn puiteohjelmasta (2002–2006), EYVL L 232, 29.8.2002, s. 1.

- (19) Komission ja jäsenvaltioiden olisi yhdessä jatkuvasti seurattava ja arvioitava tätä ohjelmaa, jotta siihen voidaan tehdä mukautuksia erityisesti toimenpiteiden täytäntöönpanoa koskevien painotusten osalta. Arviointiin pitäisi sisältyä riippumattomien, puolueettomien tahojen tekemä ulkoinen arviointi.
- (20) Koska jäsenvaltiot eivät toimien kansainvälisen luonteen ja tarvittavien toimenpiteiden vuoksi voi saavuttaa ehdotetun toiminnan tavoitetta eli eurooppalaisen yhteistyön edistämistä koulutuksen laadun ja saatavuuden parantamiseksi tehokkaalla verkko-opinimisen käytöllä, yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa määritellyn toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Samassa artiklassa määritellyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti direktiivissä rajoitetaan tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittaviin vähimmäistoimiin menemättä pitemmälle kuin tavoitteiden saavuttamisen kannalta on välttämätöntä.
- (21) Tällä päätöksellä asetetaan ohjelman koko voimassaoloajaksi ohjelman rahoituspuitteet, joita budjettivallan käyttäjä pitää ensisijaisena ohjeenaan vuosittaisessa talousarviomenettelyssä talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta ja talousarviomenettelyn parantamisesta 6 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välisen toimielinten sopimuksen 33 kohdan mukaisesti.
- (22) Tämän päätöksen täytäntöönpanon edellyttämistä toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY⁴⁵ mukaisesti,

OVAT PÄÄTTÄNEET SEURAAVAA:

1 artikla

Ohjelman perustaminen

1. Tällä päätöksellä perustetaan eLearning-ohjelma, jäljempänä ”ohjelma”, jonka tavoitteena on parantaa eurooppalaisten koulutusjärjestelmien laatua ja käytettävyyttä tehokkaalla tieto- ja viestintätekniikan käytöllä.
2. Ohjelma toteutetaan 1 päivänä tammikuuta 2004 alkavana ja 31 päivänä joulukuuta 2006 päättyvänä ajanjaksona.

2 artikla

Ohjelman tavoitteet

1. Ohjelman yleisenä tavoitteena on edistää ja helpottaa tieto- ja viestintätekniikan tehokasta käyttöä eurooppalaisissa koulutusjärjestelmissä koulutuksen laatua lisäävänä tekijänä ja keskeisenä osana järjestelmien mukauttamista osaamisyhteiskunnan ja eurooppalaisen yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden mallin tarpeisiin.

⁴⁵ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

2. Ohjelmalla on seuraavat erityiset tavoitteet:

- a) tutkitaan ja edistetään keinoja käyttää verkko-oppimista vahvistamaan sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja henkilökohtaista kehittämistä, edistämään kulttuurienvälistä vuoropuhelua ja torjumaan digitaaliajan kahtiajakoa
- b) edistetään ja kehitetään verkko-oppimisen käyttöä mahdollistamaan elinikäisen oppimisen mallin täytäntöönpano Euroopassa
- c) hyödynnetään verkko-oppimisen mahdollisuuksia koulutuksen eurooppalaisen ulottuvuuden tehostamisessa
- d) helpotetaan entistä jäsenneympäätä verkko-oppimiseen liittyvää yhteistyötä yhteisön eri ohjelmien ja välineiden sekä jäsenvaltioiden toimien välillä
- e) luodaan mekanismeja, joilla edistetään tuotteiden ja palvelujen laadun parantamista ja niiden tehokasta levittämistä sekä hyvien toimintamallien vaihtoa.

3 artikla

Ohjelman toiminta-alat

1. Ohjelman tavoitteita pyritään toteuttamaan seuraavilla toiminta-aloilla liitteessä kuvattujen toimintalinjojen mukaisesti:

- a) **Digitaaliajan kahtiajaon torjuminen:** Alaan liittyvät toimet kohdistuvat tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämiseen opiskelussa erityisesti niiden osalta, jotka maantieteellisen sijaintinsa, yhteiskunnallisen asemansa tai erityistarpeidensa vuoksi eivät pysty käyttämään hyväkseen perinteistä koulutustarjontaa. Toimilla kartoitetaan hyviä esimerkkejä ja luodaan synergiaa niiden lukuisten kansallisten ja eurooppalaisten projektien välillä, joita toteutetaan näiden kohderyhmien hyväksi. Apuna käytetään tutkimuksia ja korkean tason asiantuntijaryhmää.
- b) **Eurooppalaiset virtuaalikampukset:** Alan toimilla pyritään nivomaan virtuaalinen malli paremmin korkea-asteen koulutukseen. Tavoitteena on rohkaista uusien organisaatiomallien kehittämistä eurooppalaisille virtuaaliyliopistoille (virtuaalikampukset) ja eurooppalaisille vaihto- ja yhteistyöjärjestelyille (virtuaaliliikkuvuus) käyttäen perustana käynnissä olevia eurooppalaisia yhteistyöpuutteita (Erasmus-ohjelma, Bolognan prosessi) ja tarjoamalla toimintavälineille (tutkintojen tunnustamisjärjestelmä ECTS, eurooppalaiset masters-tutkinnot, laadunvarmistus sekä liikkuvuus) ”verkko-oppimisulottuvuus”.
- c) **e-ystävyyuskoulutoiminta:** Alan toimilla vahvistetaan ja kehitetään koulujen verkottumista erityisesti Euroopan laajuisella ystävyyskoulujärjestelmällä, jonka avulla kaikkien eurooppalaisten koulujen pitäisi pystyä rakentamaan pedagogisia kumppanuuksia jossakin muualla Euroopassa sijaitsevan koulun kanssa. Toiminnalla edistetään kieltenopiskelua ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua sekä tietoisuutta eurooppalaisesta monikielisestä ja -kulttuurisesta yhteiskuntamallista.

- d) **Laaja-alaiset toimenpiteet:** Alan toimilla tuetaan verkko-oppimista Euroopassa, ja niiden perustana on **eLearning-toimintasuunnitelman seuranta**. Tavoitteena on levittää ja edistää Euroopan tai jäsenvaltioiden tasolla rahoitetuista lukuisista hankkeista ja ohjelmista saatuja hyviä toimintamalleja ja tuotteita ja lisätä niiden käyttöönottoa. Lisäksi halutaan tehostaa eri osapuolten yhteistyötä erityisesti tukemalla julkis-yksityistä yhteistyötä.
2. Toimet toteutetaan liitteessä vahvistettavien menettelyjen mukaisesti ja seuraavia tarvittaessa yhdisteltäviä lähestymistapoja käyttäen:
- a) tuki strategisille pilottiprojekteille, joilla on mahdollisuuksia merkittävään vaikuttamiseen ja selvät edellytykset pitkäkestoisuuteen
 - b) tuki tutkimuksen, analyysin ja seurannan kehittämiseksi aiheina välineet, menettelyt ja suuntauksat koulutuksessa käytettävien verkko-oppimisen mallien suunnittelussa ja käytössä
 - c) tuki eurooppalaisten verkkojen ja yhteistyökumppanuuksien strategisille toimille, joilla edistetään innovointia ja laatua tuotteiden ja palvelujen suunnittelussa ja käytössä; perustana on tieto- ja viestintätekniikan mielekäs käyttö koulutuksessa
 - d) tuki eurooppalaisille foorumeille, jotka on tarkoitettu tietojen levittämiseen, yhteistyöhön ja hyvien toimintamallien vaihtoon
 - e) tekninen ja hallinnollinen tuki.

4 artikla

Ohjelman toteuttaminen ja yhteistyö jäsenvaltioiden kanssa

1. Komissio
- a) huolehtii tähän ohjelmaan kuuluvien yhteisön toimien toteuttamisesta liitteen mukaisesti
 - b) pyrkii saamaan aikaan synergiaa koulutuksen, tutkimuksen, sosiaalipolitiikan ja aluekehityksen alalla toteutettavien muiden yhteisön ohjelmien ja toimien kanssa
 - c) edistää ja helpottaa yhteistyötä verkko-oppimiseen liittyviä toimia kehittävien kansainvälisten organisaatioiden kanssa.
2. Jäsenvaltioiden on
- a) tarvittavin toimin varmistettava tiivis yhteistyö komission kanssa, erityisesti verkko-oppimisen käyttöön ja käytäntöön liittyvien tietojen osalta
 - b) varmistettava, että mahdolliset synergiaedut muiden yhteisön ohjelmien kanssa toteutuvat jäsenvaltioiden tasolla.

5 artikla

Täytäntöönpanotoimenpiteet

1. Seuraavista tämän päätöksen täytäntöönpanon edellyttämistä toimenpiteistä päätetään 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä käyttäen:
 - a) vuosittainen työohjelma, siihen liittyvät painopisteet sekä valintakriteerit ja -menettelyt
 - b) vuosittainen talousarvio sekä varojen jakautuminen ohjelman eri toimien kesken 9 ja 10 artiklan mukaisesti
 - c) toimenpiteet ohjelman seurantaan ja arviointia sekä tulosten levittämistä ja siirtämistä varten.
2. Kaikista muista tämän päätöksen täytäntöönpanon edellyttämistä toimenpiteistä päätetään 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua neuvoo-antavaa menettelyä käyttäen.

6 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden edustajista ja jonka puheenjohtajana on komission edustaja.
2. Viitattaessa tähän kohtaan sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 4 ja 7 artiklaa ja otetaan huomioon mainitun päätöksen 8 artikla.

Päätöksen 1999/468/EY 4 artiklan 3 kohdassa säädetty määräaika on kaksi kuukautta.
3. Viitattaessa tähän kohtaan sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 3 ja 7 artiklaa ja otetaan huomioon mainitun päätöksen 8 artikla.
4. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

7 artikla

Yhteistyö muiden ohjelmakomiteoiden kanssa ja tiedottaminen muista yhteisöaloitteista

1. Tämän ohjelman ja 8 artiklassa tarkoitettujen muiden toimenpiteiden johdonmukaisuuden varmistamiseksi komissio ilmoittaa komitealle säännöllisesti yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen ja nuorison aloilla tehdyistä yhteisön aloitteista, myös yhteistyöstä kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa.
2. Komissio varmistaa, että ohjelman toteuttamista koskevat tiedot toimitetaan säännöllisesti muille asiaan liittyville ohjelmakomiteoille.

8 artikla

Johdonmukaisuus ja täydentävyys

1. Komissio varmistaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ohjelman yleisen johdonmukaisuuden ja täydentävyyden toisten kysymykseen tulevien yhteisön toimintalinjojen, säännösten ja toimien, erityisesti yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alalla toteutettavien Sokrates-, Leonardo da Vinci- ja Nuoriso-ohjelmien kanssa.
2. Komissio huolehtii tämän ohjelman tehokkaasta niveltämisestä ja tarvittaessa koordinoituista toimista uuden teknologian käyttöä yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa koskevien ohjelmien kanssa ja erityisesti kuudenteen tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja esittelyn puiteohjelmaan⁴⁶ liittyvien kyseeseen tulevien toimien kanssa.

9 artikla

Rahoitus

1. Ohjelman täytäntöönpanoon osoitetut rahoituspuitteet 1 artiklassa tarkoitettuna ajanjaksona ovat 36 miljoonaa euroa.
2. Budjettivallan käyttäjä myöntää vuotuiset määrärahat rahoitusnäköymien rajoissa.

10 artikla

Määrärahojen jakautuminen

1. Määrärahat jaetaan toimien kesken seuraavasti:
 - a) verkko-oppiminen digitaaliajan kahtiajaon torjunnassa: noin 25 prosenttia määrärahojen kokonaismäärästä
 - b) eurooppalaiset virtuaalikampukset: noin 30 prosenttia määrärahojen kokonaismäärästä
 - c) eurooppalaisten koulujen e-ystävyysoiminta: noin 25 prosenttia määrärahojen kokonaismäärästä
 - d) laaja-alaiset toimet ja eLearning-seuranta: noin 10 prosenttia määrärahojen kokonaismäärästä
 - e) tekninen ja hallinnollinen tuki: noin 10 prosenttia määrärahojen kokonaismäärästä.

⁴⁶ EYVL L 232, 29.8.2002, s. 1.

11 artikla

ETA:n EFTA-valtioiden ja Euroopan unionin jäsenyyttä hakeneiden ehdokasmaiden osallistuminen

Ehdot ja yksityiskohtaiset säännöt, joiden perusteella ETA:n EFTA-valtiot ja Euroopan unionin jäsenyyttä hakeneet ehdokasmaat voivat osallistua tähän ohjelmaan, vahvistetaan Euroopan unionin ja kyseisten maiden suhteita sääntelevien asianmukaisten säännösten perusteella.

12 artikla

Yhteistyö kolmansien maiden kanssa

Komission aloitteesta voidaan kutsua muista kuin 11 artiklassa mainituista kolmansista maista asiantuntijoita konferensseihin ja kokouksiin komitean kokouksia lukuun ottamatta.

Matka- ja oleskelukulujen korvaamiseen komission asiaa koskevien säännösten mukaisesti osoitettavien varojen osuuden pitäisi olla enintään 0,02 prosenttia ohjelman kokonaistalousarviosta.

13 artikla

Seuranta ja arviointi

1. Komissio seuraa säännöllisesti tämän ohjelman toteutumista yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Ohjelman täytäntöönpanossa on käytettävä seuranta- ja arviointiprosessin tuloksia.

Seuranta käsittää 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetut raportit ja erityisiä toimia.

2. Komissio huolehtii, että ohjelmasta tehdään ulkoinen arviointi sekä ohjelmakauden puolivälissä että sen päättyessä. Arvioinnissa mitataan eri toimien asianmukaisuus, tehokkuus ja vaikutus ja selvitetään ohjelman kokonaisvaikutukset. Erityistä huomiota kiinnitetään sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin.

Arvioinnissa tarkastellaan myös ohjelman mukaisen toiminnan sekä yhteisön muun politiikan, säännösten ja toiminnan mukaisten toimien täydentävyyttä.

3. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle
 - a) väliarviointiraportin ohjelmalla saavutetuista tuloksista ja ohjelman toteuttamisen laadullisista näkökohdista 30 päivään kesäkuuta 2005 ulottuvan jakson osalta ennen vuoden 2005 loppua
 - b) jälkiarviointiraportin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2007.

14 artikla

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puheenjohtaja

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

LIITE

1. TOIMINTALINJAT

Toimintalinjat ovat väline, joilla toteutetaan ohjelman yleistavoite: edistää verkko-oppimisen kehittämistä ja asianmukaista käyttöä Euroopassa sekä täydentää jäsenvaltioiden toimia tällä alalla. Toimintalinjat on rakennettu ohjelman neljän toiminta-alan ympärille.

1.1 Toimintalinja 1: Verkko-oppiminen digitaaliajan kahtiajaon torjunnassa

Toimintaan kuuluu verkko-oppimisen käyttö ratkaisemaan digitaaliajan kahtiajakoon liittyviä ongelmia. Kyse on sosiaalisen syrjäytymisen uudesta tai lisämuodosta, joka johtuu ihmisen kyvyttömyydestä saada täysi hyöty tieto- ja viestintätekniikan ja Internetin tarjoamista eduista osaamisyhteiskunnassa. Toimien on katettava sekä käsitteellisiä että käytännön kysymyksiä digitaalisen lukutaidon ymmärtämisestä tietyille kohderyhmille suunnattuihin korjaaviin toimiin.

a) **Digitaalisen lukutaidon ymmärtäminen.** Digitaalinen lukutaito kuuluu niihin olennaisiin taitoihin, joita aktiivinen osallistuminen osaamisyhteiskuntaan ja uuteen mediakulttuuriin edellyttää. Digitaalinen lukutaito liittyy myös medianlukutaitoon ja sosiaalisiin kykyihin, koska niillä kaikilla on yhteisiä tavoitteita, kuten aktiivinen kansalaisuus ja vastuullinen tietotekniikan käyttö. Toiminnalla pitäisi saada ihmiset paremmin tuntemaan ja käsittämään nämä olennaiset taidot sekä se, miten tieto- ja viestintätekniikka voi auttaa niiden hankkimisessa osana elinikäistä oppimista. Huomiota olisi kiinnitettävä niihin eri keinoihin ja tasoihin, joilla tieto- ja viestintätekniikkaa voidaan käyttää opiskelun, työskentelyn, kansalaisena toimimisen ja henkilökohtaisen kehittämisen hyväksi. Siinä hyödynnetään seuraavia:

- **korkean tason asiantuntijaryhmien verkon perustaminen** antamaan opastusta ja neuvoja toimen toteuttamiseen sekä sen yhteydessä toteutettavien projektien valintaan
- kohdennettujen **seminaarien, raporttien ja selvitysten** rahoittaminen.

b) **Verkko-oppimisen käytössä digitaalisen kahtiajaon torjunnassa sovellettavien hyvien toimintamallien kartoittaminen ja levittäminen.** Tarkoituksena on saada käyttökelpoista tietoa erilaisista verkko-oppimisen malleista arvioimalla ja esittelemällä hyviä tapaustutkimuksia. Erityistä painoa annetaan seuraaville:

- opiskelumahdollisuuksien tuominen paremmin niiden ulottuville, jotka eivät voi vaivatta käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa – keinona esimerkiksi julkiset käyttöpisteet, joissa on tarjolla verkko-oppimisresursseja ja tarvittaessa apua
- vastaaminen nuorten oppijoiden tarpeisiin, erityisesti niiden, jotka yhä enemmän ajautuvat yhteiskunnan marginaaliin, kuten koulun kesken jättävät tai heikossa asemassa olevat maahanmuuttajat
- kognitiivisiin ja didaktisiin toimintamalleihin liittyvien erojen ja erilaisten oppimistyylien käsittely – sukupuolten tasa-arvon varmistamiseksi kiinnitetään huomiota naisten ja miesten erilaisiin tarpeisiin ja asenteisiin uusmedian käytön suhteen

- vastaaminen esimerkiksi sairaalahoidossa olevien lasten taikka vammaisten erityistarpeisiin
- yleisesti käytettävissä olevan median, kuten television, opetuskäyttö kotona ja koulutuskeskuksissa, digitaalisen median uusien mahdollisuuksien kehittäminen
- uusien välineiden ja opetussisältöjen kehittäminen nuorille esimerkiksi interaktiivisen pelin ajatusta hyödyntämällä
- uusien välineiden ja koulutuspalvelujen kehittäminen yleisiin tarpeisiin, kuten kansalaisena toimimista tai kulttuurienvälistä vuoropuhelua edistävä koulutus
- uusien välineiden ja palvelujen kehittäminen motivoimaan ja auttamaan aikuisia muokkaamaan taitojaan osaamisyhteiskunnan vaatimusten mukaisiksi, perustana jäsenvaltioiden toiminta eEurope 2005 -toimintasuunnitelman yhteydessä.

c) **Tiedotustoimet alalla toimivien eurooppalaisten verkkojen kautta.** Toimintalinjasta tuetaan digitaalisen kahtiajaon torjumiseen tähtäävää toimintaa, jota toteuttavat eurooppalaiset verkot, järjestöt, viranomaiset, julkis-yksityiset yhteistyökumppanuudet tai muunlaiset yhteistyökokoonpanot. Tukea annetaan mainittujen tahojen keskinäisiin yhteyksiin ja hyvien toimintamallien vaihtoon sekä mahdollisten uusien verkkojen luomiseen esimerkiksi yhteisön eri ohjelmiin kuuluvien eurooppalaisten projektien välille.

1.2 Toimintalinja 2: Eurooppalaiset virtuaalikampukset

Toimintalinjan tavoitteena on tuoda eurooppalaisiin korkea-asteen koulutuksen liittyviin aloitteisiin ”verkko-oppimisulottuvuus”. Sillä osallistutaan eurooppalaisen korkea-asteen koulutuksen alueen luomiseen, ja pohjana on erityisesti Bolognan prosessi.

a) **Bolognan prosessin tukeminen.** Toimella pyritään kehittämään verkko-oppimiseen liittyviä näkökohtia Bolognan prosessin eri osa-alueilla ja etenkin seuraavia:

- virtuaaliliikkuvuus fyysistä liikkuvuutta täydentävänä ja vahvistavana tekijänä (virtuaali-Erasmus)
- tunnustamis- ja validointijärjestelmät (ECTS) verkkokursseja varten
- tieto- ja opastuspalvelut tai muu prosessiin osallistuvien korkeakoulujen yhteistyön tuottama synergia, joka syntyy virtuaalisten ja perinteisten mallien yhdistelemisestä.

Projektien olisi perustuttava laitosten sopimuksiin ja mahdollisuuksien mukaan Erasmus- ja Erasmus World -ohjelmien puitteissa jo tehtyjen yhteistyösopimusten laajentamiseen tai täydentämiseen.

b) **Kansainväliset virtuaalikampukset.** Ohjelmasta voidaan tukea pienehköä määrää strategisia projekteja, joita ehdottavat korkea-asteen oppilaitokset vähintään kolmesta jäsenvaltiosta. Verkko-oppimiseen liittyvän yhteistyön malleja olisi kehitettävä seuraavilla aloilla:

- kansainvälisten tutkintojen suunnittelu, johon osallistuu useita korkeakouluja, myös vakiosopimukset opintojen tunnustamiseen
- laajat kokeilut virtuaaliliikkuvuudesta fyysisen liikkuvuuden lisänä
- innovatiivisten kahden mallin opetussuunnitelmien kehittäminen perustana sekä perinteiset että verkko-oppimismenetelmät.

c) **Korkea-asteen opetuksen eurooppalaiset verkko-oppimismallit.** Projekteissa pitäisi kehittää eurooppalaisten korkea-asteen oppilaitosten yhteistyölle uusia malleja, joissa tarkastellaan erityisesti seuraavia:

- virtuaaliyliopistojen rooli täydennyskoulutuksessa ja ammatillisessa kehittämisessä sekä kehitettäessä opiskelun tukipalveluja, kuten kirjastojen, museoiden ja tutkimuskeskusten kaltaisten resurssien jäsennettyä käyttömahdollisuutta
- virtuaaliyliopistojen rooli opettajien, muiden kouluttajien ja muun koulutushenkilöstön kouluttamisessa verkko-oppimisen opetuskäyttöön
- tarkemman käsityksen saaminen organisatorisesta muutoksesta, jota verkko-oppimisen nivominen korkea-asteen opetukseen edellyttää, ja sen vaikutuksesta arviointiin ja ohjaukseen
- verkko-oppimiseen korkea-asteen koulutuksessa liittyvien eurooppalaisten julkis-yksityisten yhteistyömallien kehittäminen säilyttäen korkea-asteen koulutus hyvin ihmisten ulottuvilla ja kehittäen uusien kumppanuus- ja rahoitusmallien tarjoamia mahdollisuuksia. Projektien valinnassa on ratkaisevaa, että julkiset ja yksityiset tahot osoittavat projektiin kiinnostusta ja sitoutumista, samoin kuin se, miten projektit vaikuttavat koulutus- ja sosiaalialan julkisten tavoitteitten saavuttamiseen.

d) **Virtuaalikampushankkeiden verkottaminen.** Toimella tuetaan virtuaalikampusten verkkojen luomista ja niiden toimivuuden lisäämistä. Sillä edistetään hyvien toimintamallien vaihtoa ja uusista malleista, haasteista ja riskeistä käytävää keskustelua.

1.3 Toimintalinja 3: Internet-pohjainen ystävyyskoulutoiminta

Toimintalinjan tarkoituksena on helpottaa Internetin kautta toteutettavaa ystävyyskoulutoimintaa, rohkaista eurooppalaisia kouluja rakentamaan pedagogisia kumppanuuksia jossakin muualla Euroopassa sijaitsevan koulun kanssa sekä edistää kielenopiskelua ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua. Kohderyhmänä ovat aluksi toisen asteen koulut, ja toiminnan laajentamista muille asteille voidaan harkita myöhemmin.

a) **Olemassa olevien toimien kartoittaminen ja analysointi.** Tehtävänä on analysoida käynnissä olevaa toimintaa ja saada siitä materiaalia uuden toiminnan organisointiin. Toimi koostuu seuraavista aiheista laadittavista raporteista:

- hyvät esittelyhankkeet opetusmultimedian ja tietoverkkojen hyödyntämisestä ystävyyskoulutoiminnan tukena erityisesti monikielisissä ja -kulttuurisissa projekteissa

- opettajille suunnatut ohjeet tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksien hyödyntämisestä innovatiivisessa yhteistyössä, esimerkiksi monitieteellisten menetelmien tai yhteisten opetusvälineiden ja -resurssien käytössä
 - yhteistyöprojekteihin hyvin soveltuvien teemojen kartoittaminen ensisijaisilla aloilla, kuten tiede-, taide-, media- ja kansalaiskasvatuksessa.
- b) Tukiverkkojen perustaminen yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa.** Verkon muodostavat opettajat tai muut koulutusalan ammattilaiset, joilla on kokemusta eurooppalaisesta **yhteistyöstä**. Verkko tarjoaa pedagogista tukea ja opastusta, välineitä ja palveluja kumppanin etsimiseen sekä ohjeita ja menetelmiä kokemustenvaihtoon.
- c) Internet-sivuston perustaminen ystävyyskoulutoiminnan tukiasemaksi.** Perustetaan monikielinen verkkosivusto foorumiksi osallistujien **yhteistyölle** ja yhteydenpidolle sekä hyvien toimintamallien esittelyä varten.
- d) Tiedotus- ja viestintätoimet.** Aloitteen onnistuminen edellyttää dynaamista viestintää, jonka perustana on verkkosivusto ja johon kuuluvat muiden muassa houkuttelevan visuaalisen ulkoasun suunnitteleminen, julkaisut, lehdistötiedotteet, koulujen projekteja kuvaavat esitteet, aloitus- ja päätöstapahtumat, kilpailut ja palkinnot.

1.4 Toimintalinja 4: Laaja-alaiset toimet ja eLearning-toimintasuunnitelman seuranta

Rahoitusta annetaan edellisten lisäksi mm. seuraavankaltaisille laaja-alaisille toimille:

- a) Tuki eLearning-toimintasuunnitelman aktiiviselle seurannalle.** Toimi lisää EU:n verkko-oppimiseen liittyvien toimien yhtenäisyyttä ja näkyvyyttä seuraavin keinoin:
- asiaan liittyvän aineiston, kuten raporttien ja tutkimusten, tehokas levittäminen eri kohderyhmille ja ohjelman osanottajille
 - tavoitteiltaan tai menetelmiltään samankaltaisten projektien kokoaminen yhteen
 - tuki kokemustenvaihdolle, vertaisarvioinneille, verkottumiselle ja muille mahdollisille toimintasuunnitelman eri toimien synergiavaikutuksille.
- b) eLearning-portaalin ylläpito.** Portaalin kautta pääsee vaivattomasti ja keskitetysti tarkastelemaan eurooppalaista verkko-oppimiseen liittyviä toimintaa ja käyttämään tietolähteitä, hakemistoja, tietokantoja tai tietämysvarastoja. Lisäksi portaali tuo EU:n ohjelmat, projektit, tutkimukset, raportit ja työryhmät helppokäyttöisellä tavalla käyttäjän ulottuville.
- c) eLearning-vuosikonferenssin järjestäminen.** Konferenssi toimii kohtauspaikkana, jossa voidaan arvioida edistymistä ja esitellä hyviä projekteja, jotka tuovat esiin verkko-oppimisen antaman lisäarvon eri käyttäjien ja eri tarpeiden kannalta.
- d) Tiedotustoimet eurooppalaisten verkkojen kautta.** Tarkoituksena on tukea eurooppalaisia verkko-oppimisen verkkoja ja muuta asiaan liittyvää toimintaa, kuten teemakohtaisia konferensseja ja seminaareja, joissa käsitellään verkko-oppimisen kannalta keskeisiä aiheita, esimerkiksi laadunhallintaa. Lisäksi tuetaan muita

järjestelyjä, joilla edistetään eurooppalaista keskustelua ja hyvien toimintatapojen vaihtoa alalla.

- e) **Osallistuminen kansainvälisiin projekteihin**, jotka liittyvät tieto- ja viestintätekniikan hyvään ja tehokkaaseen käyttöön opetuksessa. Toteuttajista mainittakoon esimerkkeinä OECD (PISA), IAEA (TIMSS, SITES) ja UNESCO (digitaalinen lukutaito).⁴⁷
- f) **Seuranta-, analyysi- ja ennustusvälineiden suunnitteleminen ja kehittäminen** sovellettaviksi verkko-oppimiseen Euroopassa. Toimeen kuuluu mm. verkko-oppimisen todellista käyttöä eri opetustilanteissa koskevien erityisten selvitysten, tutkimusten ja tiedonkeruun rahoittaminen. Toimenpiteiden tuloksia käytettäisiin perustana virtuaaliselle tiedotusjärjestelmälle, jonka kautta tarjottaisiin merkityksellistä ja oikea-aikaista tietoa Euroopassa harjoitettavasta verkko-oppimisesta tiede- ja liikemaailman sekä politiikan muotoilun tarpeisiin yhteistyössä Eurostatin, Euroopan investointipankin ja kansainvälisten järjestöjen (kuten OECD:n) kanssa.

1.5 Tekninen tuki

Ohjelman täytäntöönpanoa tuetaan toimilla, jotka tukevat tulosten levittämistä (esim. julkaisut, Internet-linkitykset, projektien ja tapahtumien esittely), ja tarvittaessa strategisilla tutkimuksilla esiin nousevista ongelmista tai mahdollisuuksista tai muista seikoista, joilla on keskeistä merkitystä verkko-oppimisen kehittymiselle Euroopassa. Ohjelmasta tuetaan lisäksi käyttäjien ja osallistujien jatkuvaa palautteenantamista ja loppuarviointia.

2. TOTEUTTAMISMENETELMÄT JA RAHOITUSJÄRJESTELYT

Rahoitus myönnetään tarjouspyynnön ja ehdotuspyyntöjen perusteella.

100 prosentin rahoitus myönnetään ostopalveluihin (kuten tutkimuksiin, julkaisuihin ja asiantuntijapalveluihin) sekä mahdollisesti rahoitusosuuteen tulevaa toimeenpanotoimistoa varten (toimiston perustamista selvitetään parhaillaan).

Toimille annetaan seuraavantyyppistä rahoitusta:

- Enintään 80 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista kattava avustus yhdessä muun julkisen tai yksityisen rahoituksen kanssa yhteistyöprojekteihin, esimerkiksi rakenteita luoviin innovatiivisiin projekteihin (toimintalinja 2).
- Enintään 80 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista kattava avustus korkea-asteen oppilaitosten vetämiin eLearning-kumppanuuksiin, joilla pyritään luomaan ”verkko-oppimisulottuvuus” Bolognan prosessin puitteissa tehtyihin sopimuksiin ja eurooppalaisen korkea-asteen opetuksen uusiin virtuaalimalleihin (toimintalinja 2).
- 100-prosenttinen rahoitus ystävyyskoulutoiminnan tukirakenteisiin, joihin kuuluu keskusverkkosivusto, **yhteistyössä** jäsenvaltioiden kanssa perustettava

⁴⁷ PISA: Programme for International Student Assessment; TIMSS: Third International Mathematics and Science Study; SITES: Second Information Technologies in Education Study; IEA: International association for the evaluation of educational achievement.

eurooppalainen pedagogisen tuen verkko, edistämis- ja tiedonlevitystoimia ja muita tarpeellisia tukitoimia, kuten jo käynnissä olevien ystävyyskoulujärjestelmien uudelleentarkastelu tai kumppaninhakuvälineen laatiminen. Edistämis- ja tiedonlevitystoimiin annetaan avustusta 50–80 prosenttia. (Toimintalinja 3)

- 50–80 prosenttia kustannuksista kattava avustus tiedotus- ja viestintätoimiin, kuten konferensseihin, seminaareihin, vierailuihin, yhteisiin raportteihin, vertaisarviointeihin ja muihin vastaaviin tiedonlevitys- ja tiedonjakotoimiin (toimintalinja 4).

Ehdotuksessa kaavailut toimien toteuttamista koskevat järjestelyt noudattelevat laajasti ottaen yhteisön tavanomaista menettelytapaa tukien ja osarahoituksen yhteydessä: myöntäminen perustuu yksityiskohtaisiin rahoituspyyntöihin. Joillekin toiminnan osille annetaan täysi yhteisön rahoitus, kuten ystävyyskoulutoimintaan kuuluville tukiverkolle ja keskusverkkosivustolle. Rahoitus myönnetään tarjouspyynnön ja ehdotuspyyntöjen perusteella.

Ohjelman keskustason hallinnosta huolehtii komissio, jolle antaa mahdollisesti tukea tuleva toimeenpanotoimisto, jonka perustamista selvitetään parhaillaan. Määrärahoilla on tarkoitus kattaa kulut, jotka syntyvät ohjelman tavoitteeseen suoraan liittyvistä tutkimuksista, asiantuntijakokouksista, tiedottamisesta, konferensseista ja julkaisuista, sekä muut mahdolliset kulut teknisestä ja hallinnollisesta avusta, johon ei kuulu viranomaistehtäviä.

Jotkin osarahoitettavista toimista (esim. toimintalinja 3) voidaan toteuttaa erityisverkkojen (EUN, EUA) kanssa, joilla on alallaan käytännössä monopoliasema. EUN on kaikkien jäsenvaltioiden ja useiden ehdokasmaiden opetusministeriöiden verkko, ja Euroopan yliopistojen liittoon EUA:han kuuluu yli 500 yliopistoa.

SÄÄDÖKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS

Politiikan ala: koulutus ja kulttuuri

Toiminnan ala: koulutus

Toimenpiteen nimi: Eurooppalaisten koulutusjärjestelmien laatua ja saatavuutta tehokkaalla tieto- ja viestintäteknikan integroinnilla parantava ohjelma (eLearning-ohjelma)

1. BUDJETTIKOHDAT

Uusi budjettikohta: B3-1008 ja B3-1008A

2. NUMEROTIEDOT

2.1 Toimenpiteen kokonaismäärärahat (B-osa): miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoina

36 miljoonaa euroa

2.2 Toimenpiteen soveltamisaika

1. tammikuuta 2004–31. joulukuuta 2006

2.3 Monivuotinen kokonaismenoarvio

a) Maksusitoumusmäärärahojen/maksumäärärahojen aikataulu (rahoitustuki)

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	2004	2005	2006	2007	2008	Yht.
Maksusitoumusmäärärahat	9,670	10,670	11,660			32,000
Maksumäärärahat	5,624	9,094	10,978	4,976	1,378	32,000

b) Tekninen ja hallinnollinen apu ja tukimenot (vrt. kohtaan 6.1.2)

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	2004	2005	2006	2007	2008	Yht.
Maksusitoumusmäärärahat	1,330	1,330	1,340			4,000
Maksumäärärahat	1,064	1,300	1,338	0,268	0,030	4,000

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

a+b yhteensä	2004	2005	2006	2007	2008	Yht.
Maksusitoumusmäärärahat	11,000	12,000	13,000			36,000
Maksumäärärahat	6,688	10,394	12,316	5,194	1,408	36,000

- c) Henkilöstö- ja muiden hallintomenojen kokonaisvaikutus rahoitukseen (vrt. kohtiin 7.2 ja 7.3)

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	2004	2005	2006	2007	2008	Yht.
Maksusitoumus- määrärahat/maksu- määrärahat	1,757	1,757	1,758			5,272

a+b+c yhteensä	2004	2005	2006	2007	2008	Yht.
Maksusitoumus- määrärahat	12,757	13,757	14,758			41,272
Maksumäärärahat	8,445	12,151	14,074	5,194	1,408	41272

2.4 Yhteensopivuus ohjelmasuunnitelman ja rahoitusnäkökymien kanssa

- ☒ Ehdotus on tehdyn ohjelmasuunnitelman mukainen.
- ☐ Ehdotus edellyttää rahoitusnäkökymien kyseisen otsakkeen ohjelmasuunnitelman muuttamista.
- ☐ Ehdotus voi edellyttää toimielinten sopimuksen määräysten soveltamista.

2.5 Vaikutukset tuloihin

- ☒ Ei vaikuta tuloihin (kyseessä ovat toimenpiteen toteuttamiseen liittyvät tekniset näkökohdat).

3. BUDJETTITIEDOT

Menolaji		Uusi	Efta osallistuu	Ehdokasmaat osallistuvat	Rahoitus- näkökymien otsake
EI-PAKOLL.	JM	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	Nro 3

4. OIKEUSPERUSTA

Perustamissopimuksen 149 ja 150 artikla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o .../.../EY monivuotisesta ohjelmasta, jolla edistetään eurooppalaisia malleja tieto- ja viestintätekniikan tehokkaaksi integroimiseksi yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen järjestelmiin Euroopassa (eLearning-ohjelma)

5. KUVAAUS JA PERUSTELUT

5.1 Yhteisön toiminnan tarve

5.1.1 Toiminnan tavoitteet ja yhteisön toimet

Ohjelman yleisenä tavoitteena on parantaa eurooppalaisten koulutusjärjestelmien laatua ja saavutettavuutta integroimalla niihin tehokkaasti uutta tekniikkaa (verkko-oppimista) tukien ja täydentäen jäsenvaltioiden toimia alalla.

Tavoitteen saavuttamiseksi ohjelmalla edistetään tieto- ja viestintätekniikan luovaa ja innovatiivista käyttöä koulutusjärjestelmissä merkittävänä osana niiden mukauttamista osaamisyhteiskuntaan. Ohjelmassa tutkitaan ja edistetään keinoja käyttää verkko-oppimista vahvistamaan yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta ja henkilökohtaista kehittämistä, edistämään kulttuurienvälistä vuoropuhelua ja torjumaan digitaaliajan kahtiajakoa.

Ohjelmalla pyritään lisäksi kehittämään koulutuksen eurooppalaista ulottuvuutta varmistamalla, että kaikilla eurooppalaisilla oppilailla ja opiskelijoilla on opiskeluaikanaan mahdollisuus osallistua johonkin eurooppalaiseen projektiin yhteistyössä jossain toisessa Euroopan maassa opiskelevien oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa.

Korkea-asteen koulutuksen alalla eLearning-ohjelmalla pyritään osaltaan vahvistamaan ja laajentamaan jo käynnissä olevia fyysisen liikkuvuuden ja korkeakoulujen välisten vaihtojen järjestelyjä (Erasmus-ohjelma, Bolognan prosessi) sekä tarjoamaan virtuaalista liikkuvuutta vaihtoehdoksi kaikille niille, jotka eivät syystä tai toisesta pysty hyödyntämään fyysistä liikkuvuutta.

Koulujen osalta ohjelmalla käynnistetään Euroopan laajuinen Internet-pohjainen ystävyyskoulujärjestelmä ja tuetaan sitä. Aluksi mukana ovat toisen asteen oppilaitokset. Järjestelmä edistää ystävyyskoulutoimintaa, joka osaltaan luo koulutukseen eurooppalaisen ulottuvuuden, antaa virikkeen kieltenopiskeluun ja tilaisuuden kulttuurienväliseen vuoropuheluun sekä auttaa valmistautumaan siihen, miten toimia kansalaisena osaamisyhteiskunnassa.

Viimeisinä vaan ei vähäisimpinä mainittakoon ohjelman laaja-alaisen toimien toimintalinja, jolla pyritään ohjelman tavoitteiden dynaamiseen levittämiseen ja edistämiseen. Päätoimintaympäristönä on eLearning-toimintasuunnitelman seuranta, ja toimet toteutetaan yhteistyössä muiden toimintasuunnitelman kannalta merkityksellisten yhteisön ohjelmien ja välineiden kanssa. Ohjelmalla autetaan lisäksi kansainvälisten projektien kehittämistä, hyvien toimintamallien vaihtoa sekä Euroopan tasolla toimivia tieto- ja viestintäalustoja.

Ohjelmalla on seuraavat erityiset tavoitteet:

- Tutkitaan ja edistetään keinoja käyttää verkko-oppimista vahvistamaan yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta ja henkilökohtaista kehittämistä, edistämään kulttuurienvälistä vuoropuhelua ja torjumaan digitaaliajan kahtiajakoa.
- Edistetään ja kehitetään verkko-oppimisen käyttöä mahdollistamaan elinikäisen oppimisen mallin täytäntöönpano Euroopassa.
- Hyödynnetään verkko-oppimisen mahdollisuuksia koulutuksen eurooppalaisen ulottuvuuden tehostamisessa.

- Helpotetaan entistä jäsenetymppää verkko-oppimiseen liittyvää yhteistyötä yhteisön eri ohjelmien ja välineiden sekä jäsenvaltioiden toimien välillä.
- Luodaan mekanismeja, joilla edistetään tuotteiden ja palvelujen laadun parantamista ja niiden tehokasta levittämistä sekä hyvien toimintamallien vaihtoa.

Tarkoitusta varten ehdotetaan, että käynnistetään toimintaohjelma, joka täydentää muita yhteisön ja jäsenvaltioiden ohjelmia muttei ole niiden kanssa päällekkäinen. Ohjelmasta myönnetään rahoitustukea seuraavien tulosten saamiseksi aikaan:

- Komission, jäsenvaltioiden, muiden koulutuksen ja innovoinnin parissa toimivien tahojen sekä alan asiantuntijoiden ja tutkijoiden **yhteistoimet**, joilla seurataan, arvioidaan ja levitetään eri maiden kokemuksia ja hyviä toimintatapoja, jotka liittyvät **verkko-oppimisen käyttöön digitaalisen kahtiajaon torjunnassa**. Tarkoituksena on saada käyttökelpoista tietoa päätöksentekoon ja hyviä esimerkkejä asiasta kiinnostuneille tahoille.
- **Monenväliset ja monivuotiset yhteistyökumppanuudet**, joihin osallistuu **korkea-asteen** oppilaitoksia jäsenvaltioista, muita koulutuksen ja innovoinnin parissa toimivia tahoja, kuten kulttuuri- ja tiedelaitoksia, viranomaisia ja yrityksiä. Tavoitteena on vahvistaa eurooppalaista yhteistyötä verkko-oppimisen käytössä korkea-asteen opetuksessa sekä auttaa eurooppalaisen koulutusalueen rakentamisessa. Toiminta-aloja ovat erityisesti Euroopan laajuiset opiskelu-, harjoittelu- ja tutkimusohjelmat sekä virtuaalinen liikkuvuus.
- **Euroopan laajuinen Internet-pohjainen ystävyyskoulujärjestelmä**, jossa osapuolina ovat koulut Euroopan eri maista ja jonka tavoitteena on varmistaa, että kaikki oppilaat voivat kouluaikanaan hyödyntää koulunsa pedagogista suhdetta jossakin muualla Euroopassa sijaitsevan koulun kanssa. Toimilla edistetään kulttuurienvälistä vuoropuhelua ja kielenopiskelua.
- Ohjelmasta tuetaan **laaja-alaisia toimia**: Luomalla puitteet jäsenetymppälle verkko-oppimiseen liittyvälle yhteistyölle eLearning-toimintasuunnitelman seurannan yhteydessä pyritään parantamaan synergiaa **yhteisön ohjelmien ja välineiden** sekä näiden ohjelmien ja kansallisten koulutusjärjestelmien välillä. Toimintalinjasta tuetaan mm. yhteyksien solmimista, seurantaa, vertailuanalyysijä ja vertaisarviointeja, yhteisiä tai koordinoituja tutkimusprojekteja, osallistumista kansainvälisiin projekteihin ja selvityksiin sekä hyvien eurooppalaisten toimintamallien levittämistä.

Lisäksi ohjelmasta annetaan teknistä apua tutkimuksiin, julkaisuihin, viestintätoimien yhteiseen kehittämiseen, web-pohjaisten ja muiden välineiden yhteiseen kehittämiseen tarkoituksena levittää, edistää ja tukea toimia ja toimenpiteitä, joilla torjutaan digitaalijan kahtiajakoa tai jotka liittyvät Euroopan laajuisiin koulutusohjelmiin, virtuaaliliikkuvuusjärjestelyihin tai muuhun verkko-oppimisen luovaan ja innovatiiviseen käyttöön Euroopassa.

Ohjelma toimii ensi sijassa hyödyntäen jo olemassa olevia aikaansaannoksia Euroopan ja jäsenvaltioiden tasolla. Verkko-oppimisen kannalta erittäin tärkeiden tiedotus- ja viestintätoimien osalta ohjelma toimii mahdollisuuksien mukaan vakiintuneiden eurooppalaisten järjestöjen, verkkojen ja muun organisoidun yhteistyön kautta, koska tämä on tehokas tapa saavuttaa kohderyhmät.

5.1.2 Ennakkoarviointiin liittyvät toimenpiteet

Ennakkoarvioinnissa tarkastellaan suurta joukkoa vuosina 1996–2002 toteutettuja toimia. Tämän ehdotuksen taustalla ovat komission Euroopan parlamentille ja neuvostolle esittämä eLearning-toimintasuunnitelmaa käsittelevä tiedonanto,⁴⁸ jossa esitettiin keskeisiä toimia tieto- ja viestintätekniikan nivomiselle koulutukseen yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja niiden toimia täydentäen, eLearningiä käsittelevä neuvoston päätöslauselma⁴⁹, jossa vahvistetaan aiempi toimintasuunnitelma ja siihenastiset toimet sekä kehoitetaan komissiota jatkamaan ja vahvistamaan toimiaan alalla, samoin kuin Euroopan parlamentin päätöslauselma,⁵⁰ jossa kehoitetaan muotoilemaan oikeusperusta eLearning-aloitteen kehittämiseksi edelleen.

Ehdotusta laadittaessa on otettu huomioon mittavat keskustelut niiden komission yksiköiden kanssa, jotka vastaavat eEurope- ja eLearning-toimintasuunnitelmien seurantatoimista. Keskusteluja käytiin mm. tietoyhteiskunnan, työllisyyden ja teollisuuden pääosastojen, Eurostatin sekä myös tiedotus- ja seurantatoimintaa harjoittavien tahojen kanssa (mm. Eurydice ja OECD). Toimintasuunnitelman pohjana on käytetty näiden yksiköiden lukuisia tutkimuksia ja raportteja. Verkko-oppimisen eli ”e-learningin”⁵¹ laajaa ja tehokasta käyttöönottoa pidetään merkittävänä panoksena sen kannalta, että EU voi saavuttaa koulutusjärjestelmille asettamansa kunnianhimoiset tavoitteet,⁵² ja merkitystä sillä on myös osaamisyhteiskunnan kehittämiseksi Euroopassa.

Lisäksi on otettu huomioon jäsenvaltioiden kanssa käydyt pitkät ja laajat keskustelut eLearning-työryhmän puitteissa sekä toisiaan seuranneiden puheenjohtajavaltioiden järjestämissä konferensseissa ja muissa tapahtumissa, joissa aiheena on ollut tieto- ja viestintätekniikan käyttö opetuksessa. Merkittävänä on mainittava myös päätelmät, joita on tehty yksittäisissä tapaamisissa, joita on pidetty eLearning-toimintasuunnitelman keskeisten toiminta-alojen (kuten virtuaaliyliopistot, opettajainkoulutus ja tiedeopetuksen uudet oppimisympäristöt) asiantuntijoiden, Australian ja Kanadan kaltaisten tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytössä edistyneiden maiden poliitikkojen sekä verkko-oppimisen parissa toimivien yritysten edustajien kanssa.

Kun **verkko-oppimisen käyttöönotto** lisääntyy, kun käsitys sen vahvuuksista ja heikkouksista täsmentyy, kun verkko-oppimisen yleinen kysyntä kasvaa ja kun sen eurooppalaiset markkinat kehittyvät, on kiinnitettävä huomiota asianmukaista käyttöä koskeviin seikkoihin, kuten **tehokkuuteen, hyviin toimintamalleihin, laatuun ja kestävyYTEEN**. Paneuduttava on myös niihin **organisatorisiin muutoksiin**, joita verkko-oppimisen täysimittainen hyödyntäminen edellyttää.

⁴⁸ KOM (2001) 172 lopullinen.

⁴⁹ EYVL C 202, 20.7.2001, s. 3.

⁵⁰ A5-0152/2001, lopullinen teksti.

⁵¹ Verkko-oppimisesta eli ”e-learningistä” on tullut yleiskäsite, jota nimitetään myös ”yhdisteleväksi oppimiseksi” ja joka viittaa höllästi kaikkiin oppimisen teknologia-avusteiseen tukimuotoihin. Niihin kuuluvat mitä erilaisimmat laitteet tietokoneista digitaalitelevision ja -radioon samoin kuin yhtä moninaiset tukijärjestelmät ja palvelut sekä etenkin se uusi ulottuvuus, jonka kaikki nämä välineet ovat saaneet siitä, että ne ovat keskenään yhteenliitettäviä ja käytettävissä Internetin kautta. Johdonmukaisuuden vuoksi tässä ohjelmassa käytetään eLearning-toimintasuunnitelmassa annettua määritelmää, jonka mukaan e-learningillä tarkoitetaan ”multimedian ja Internetin käyttöä ja oppimisen laadun parantamista helpottamalla resurssien ja palvelujen käyttöä sekä lisäksi vaihtoja ja etäyhteistyötä”.

⁵² KOM (2001) 59 lopullinen.

Verkko-oppimisen käytössä tarvitaan lisää **innovatiivisuutta**, jotta voidaan pysyä kaikilla asiaan liittyvillä aloilla tapahtuvan kehityksen mukana. Erityisesti tämä koskee **uuden tekniikan opetuskäytöstä käytävää** vilkasta **keskustelua ja tutkimusta**, jossa usein asetetaan kyseenalaiseksi teknologian rooli ja painotetaan perusasioiden pitämistä mielessä. Lisäksi on edistettävä **tutkimusten** ja tarkkailun **tulosten aktiivista välittämistä** päättäjille, muille tutkijoille ja alan käytännön toimijoille.

Erityisesti on kiireesti kehitettävä **laadukkaita eurooppalaisia sisältöjä ja palveluja** sekä etsittävä keinoja varmistaa niiden **yhteentoimivuus**, lisättävä niiden **näkyvyyttä ja saatavuutta** sekä parannettava muiden kiinnostuneiden mahdollisuuksia ottaa niitä käyttöön kaupallisten ja muiden jakelukanavien kautta. Näissä tiedon luomiseen ja jakamiseen tähtäävissä toimissa on **kunnioitettava kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta**.

Yhteisön nykyiset ohjelmat eivät riittävällä tavalla ota huomioon näitä erityistarpeita.

Tietoyhteiskunnan tekniikat -ohjelman avaintoiminnossa III (Multimedian sisältö ja työkalut) on erityinen koulutusta koskeva toimintalinja, mutta siinä keskitytään huipputekniikan tutkimukseen, kuten Grid-tietokoneteknologiaan, eikä se tarjoa tarvittavia välineitä ja mekanismeja, joilla voitaisiin varmistaa tulosten tehokas välittyminen käyttäjille, mikä helpottaisi niiden käyttöönottoa koulutusjärjestelmissä. **Tarvitaan hyvin rakennettu linkki, joka yhdistää huippututkimuksen ja toisaalta verkko-oppimisen käyttöönoton koulutusjärjestelmissä.**

Tietotekniikkavälitteisiä projekteja on mahdollista toteuttaa koulutusalan Sokrates- ja Leonardo da Vinci -ohjelmien (erityisesti Sokrateksen Minerva-toiminnon) yhteydessä, mutta niissä painopiste on alkuvaiheen tutkimuksessa ja testauksessa, eivätkä ohjelmat tarjoa mahdollisuutta riittävän kohdennettuun tutkimukseen eivätkä riittävän operationaalista toimintamallia, jota tarvitaan verkko-oppimisen tehokkaaseen arviointiin, hyödyntämiseen ja käyttöönottoon. **Ohjelmia olisi täydennettävä erityisellä toiminnalla, jonka tavoitteena on verkko-oppimisen mahdollisuuksien tehokas kehittäminen ja hyödyntäminen.**

Euroopan sosiaalirahasto tarjoaa runsaat taloudelliset resurssit, joilla voidaan tukea kurssien ja materiaalin kehittämistä koulutukseen ja opiskeluun. Varat on kuitenkin suunnattu työllisyyteen ja muihin tärkeisiin sosiaalisiin tarpeisiin, eivätkä ne kata verkko-oppimisen mahdollisuuksien koko kirjoa eivätkä etenäkään pysty kiinnittämään riittävää huomiota kasvatustieteen huippututkimukseen. **Työllisyysaloitteille on järjestettävä riittävä pedagoginen ja henkilökohtaiseen kehittämiseen nojaava perusta**, jossa otetaan huomioon erilaiset opiskelutavat, opiskelun kulttuuriset ja sosiaaliset esteet sekä kansalaisuuteen osaamisyhteiskunnassa liittyvät seikat ja joka ylittää puhtaan välineelliset työpaikkoihin liittyvät tarpeet.

Edellä esitetystä voidaan tehdä kaksi operationaalista päätelmää:

- Yleinen yksimielisyys vallitsee siitä, että **eurooppalainen ulottuvuus tuo lisäarvoa** tietotekniikkapolitiikan kehittämiseen tietotekniikan koulutuskäytön alalla erityisesti keskustelua, tiedotusta ja hyvien toimintamallien vaihtoa lisäävänä tekijänä.
- Yleinen yksimielisyys vallitsee siitä, että uudella yhteisön välineellä voidaan paneutua kuulemisprosessin aikana selvitettäviin erityisiin tarpeisiin. Erityisesti tämä koskee verkko-oppimisnäkökohtien nivomista Bolognan prosessiin sekä uudenlaisten yhteisön toimien testausta tavoitteena tukea eurooppalaista yhteistyötä puheena olevissa kysymyksissä.

Edellisen perusteella ja ottaen huomioon myös muista yhteisön ohjelmista saadut kokemukset komission yksiköt laativat ennakkoarviointiraportin, joka perustuu ennakkoarvio-oppaaseen (julkaissut budjettipääosasto joulukuussa 2001). Raportin sisältö on otettu täysimääräisesti osaksi perusteluja ja rahoitus selvitystä.

5.1.3. Jälkiarviointiin perustuvat toimenpiteet

Ehdotus perustuu kokemuksiin, joita on saatu esim. Sokrates-ohjelman Minerva-toiminnosta ja muista sen kaltaisista ohjelmista, erityisistä multimediataimista (mm. Connect) samoin kuin muista Euroopan yhteisön ohjelmista (kuten Tietoyhteiskunnan tekniikat -ohjelman avaintoiminnosta III *Multimedian sisältö ja työkalut* ja eContent-ohjelmasta). Huomioon on otettu mm. raportit toimien ulkoisista arvioinneista sekä verkko-oppimiseen liittyvistä kysymyksistä tehdyt raportit, esimerkiksi multimediaopetussisältöjä käsitelleen erityisryhmän loppuraportti.

Ehdotuksessa otetaan huomioon lisäksi eLearningin valmistelevat toimet, joita on toteutettu vuosina 2001 ja 2002 ja joita jatketaan vuonna 2003. Kokemukset antavat vahvistusta edellä esitetyille päätelmille, joiden mukaan nyt tarvitaan entistä joustavampaa ja kohdennetumpaa lähestymistapaa, joka soveltuu paremmin verkko-oppimisen kaltaisen nopeasti kehittyvän uuden toiminnan tarpeisiin.

Inspiraatiota ehdotuksen laatimiseen on saatu myös niistä raporteista ja analyysistä, joita vankan kokemuksen EU:n ohjelmista hankkineet eurooppalaiset verkot ovat tehneet. Perustava merkitys on ollut jäsenvaltioiden politiikka-asiakirjoilla ja kokemuksilla, joita on niiden kanssa käsitelty yksityiskohtaisesti eLearning-työryhmän kokouksissa. Osa jäsenvaltioista on tehnyt kiintoisia arvioita tietotekniikan koulutuskäyttöä koskevan politiikkansa ja toimintansa ensimmäisistä vaiheista.

Saatuja kokemuksia voidaan tarkastella kahdesta näkökulmasta:

- a) ohjelman muotoilussa hyödynnettävät kokemukset
- b) ohjelman hallinnossa hyödynnettävät kokemukset.

Ohjelman muotoilun osalta ehdotus perustuu siihen selvästi havaittuun arvoon, joka yhteisön tukemalla eurooppalaisella verkottumisella on. Tästä tarjoavat runsaasti näyttöä arviot Sokrates- ja muista ohjelmista ja edellä mainitut raportit.

Ohjelman hallinnon osalta komissio taas pitää mielessä aiemmasta toiminnasta saadut kokemukset sekä arvioissa välitetyt huomautukset. Ohjelmaa toteutettaessa komissio pyrkii varmistamaan, että ohjelma pysyy niin yksinkertaisena ja helppokäyttöisenä kuin mahdollista, koska tämä on ratkaiseva edellytys ohjelman tehokkuudelle ja laajalle käytölle eri puolilla Eurooppaa. Näin saadaan tilaisuus kokeilla joustavampia tai yksinkertaisempia toimintamuotoja. Aina kun se on mahdollista ja kustannus-tehokkuusanalyysin mukaan perusteltua, ohjelman hallinto ja muut sen toteuttamiseen liittyvät tehtävät, kuten projektien tulosten seuranta ja dokumentointi, annetaan tehtäväksi tulevalle toimeenpanotoimistolle, jonka perustamista parhaillaan selvitetään.

5.2 Suunnitellut toimet ja yhteisön rahoitustukea koskevat järjestelyt

Suunnitellut toimet ovat seuraavat:

1. Yhteiset toimet digitaaliajan kahtiajaon torjumiseksi

2. Eurooppalaiset virtuaalikampukset

3. Eurooppalainen Internet-pohjainen ystävyyskoulutoiminta

4. Laaja-alaiset toimet, jotka perustuvat eLearning-toimintasuunnitelman seurantaan. Lisäksi tuetaan projektien arviointia ja järjestetään tiedotus- ja viestintäpalveluja.

Rahoitus myönnetään tarjouspyynnön ja ehdotuspyyntöjen perusteella.

100 prosentin rahoitus myönnetään ostopalveluihin (kuten tutkimuksiin, julkaisuihin ja asiantuntijapalveluihin) sekä mahdollisesti rahoitusosuuteen tulevaa toimeenpanotoimistoa varten (toimiston perustamista selvitetään parhaillaan). Toimet rahoitetaan seuraavasti:

- Enintään 80 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista kattava avustus yhdessä muun julkisen tai yksityisen rahoituksen kanssa yhteistyöprojekteihin, esimerkiksi rakenteita luoviin innovatiivisiin projekteihin (toimintalinja 2).
- Enintään 80 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista kattava avustus korkea-asteen oppilaitosten vetämiin eLearning-kumppanuuksiin, joilla pyritään luomaan ”verkko-oppimisulottuvuus” Bolognan prosessin puitteissa tehtyihin sopimuksiin ja eurooppalaisen korkea-asteen opetuksen uusiin virtuaalimalleihin (toimintalinja 2).
- 100-prosenttinen rahoitus ystävyyskoulutoiminnan tukirakenteisiin, joihin kuuluu keskusverkkosivusto, yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa perustettava eurooppalainen pedagogisen tuen verkko, edistämisen- ja tiedonlevitystoimia ja muita tarpeellisia tukitoimia, kuten jo käynnissä olevien ystävyyskoulujärjestelmien uudelleentarkastelu tai kumppaninhakuvälineen laatiminen. Edistämisen- ja tiedonlevitystoimiin annetaan avustusta 50–80 prosenttia. (Toimintalinja 3.)
- 50–80 prosenttia kustannuksista kattava avustus tiedotus- ja viestintätoimiin, kuten konferensseihin, seminaareihin, vierailuihin, yhteisiin raportteihin, vertaisarviointeihin ja muihin vastaaviin tiedonlevitys- ja tiedonjakotoimiin (toimintalinja 4).

5.3 Toteuttamismenetelmät

Ehdotuksessa kaavaillut toimien toteuttamista koskevat järjestelyt noudattelevat laajasti ottaen yhteisön tavanomaista menettelytapaa tukien ja osarahoituksen yhteydessä: myöntäminen perustuu yksityiskohtaisiin rahoituspyyntöihin. Joillekin toiminnan osille annetaan täysi yhteisön rahoitus, kuten ystävyyskoulutoimintaan kuuluville tukiverkolle ja keskusverkkosivustolle. Rahoitus myönnetään tarjouspyynnön ja ehdotuspyyntöjen perusteella.

Ohjelman keskustason hallinnosta huolehtii komissio, jolle antaa mahdollisesti tukea tuleva toimeenpanotoimisto, jonka perustamista selvitetään parhaillaan. Määrärahoilla on tarkoitus kattaa kulut, jotka syntyvät ohjelman tavoitteeseen suoraan liittyvistä tutkimuksista, asiantuntijakokouksista, tiedottamisesta, konferensseista ja julkaisuista, sekä muut mahdolliset kulut teknisestä ja hallinnollisesta avusta, johon ei kuulu viranomaistehtäviä.

Jotkin osarahoitettavista toimista (esim. toimintalinja 3) voidaan toteuttaa erityisverkkojen (EUN, EUA) kanssa, joilla on alallaan käytännössä monopoliasema. EUN on kaikkien jäsenvaltioiden ja useiden ehdokasmaiden opetusministeriöiden verkko, ja Euroopan yliopistojen liittoon EUA:han kuuluu yli 500 yliopistoa.

6. RAHOITUSVAIKUTUKSET

6.1 Kokonaisrahoitusvaikutus, B-osa – (koko ohjelmakaudeksi)

6.1.1 Rahoitustuki

Maksusitoumusmäärärahat milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Jakautuminen	2004	2005	2006	2007	2008	Yhteensä
<i>Toimintalinja 1: Digitaalijan kahtiajaon torjuminen</i>						
1.1 Digitaalisen lukutaidon ymmärtäminen, korkean tason asiantuntijaryhmä, tutkimusten, kohdennettujen seminaarien ja raporttien rahoittaminen	0,540	0,540	0,520			1,600
1.2 Hyvien toimintamallien vaihto	0,740	1,030	1,230			3,000
1.3 Toimet eurooppalaisten verkkojen kautta	1,140	1,500	1,860			4,500
<i>Toimintalinja 2: Eurooppalaiset virtuaalikampukset</i>						
2.1 Bologna-kumppanuuksien täydentäminen	0,500	0,500	0,500			1,500
2.2 Kansainvälisten virtuaalikampusprojektien rahoittaminen	2,000	2,000	2,000			6,000
2.3 Euroopan korkeakoulutuksen uusien virtuaalimallien rahoittaminen	0,500	0,500	0,500			1,500
2.4 Eurooppalaisten verkkojen kautta toteutettavien toimien rahoittaminen	0,250	0,500	0,750			1,500
<i>Toimintalinja 3: Internet-pohjainen ystävyyskoulutoiminta</i>						
3.1 Eurooppalainen tukiverkko ja kumppaninhakuvälineet	2,000	2,000	2,000			6,000
3.2 Monikielinen Internet-sivusto ja tekninen tuki	0,450	0,500	0,550			1,500
3.3 Verkon kautta toteutettavien tiedotustoimien rahoittaminen	0,200	0,250	0,300			0,750
<i>Toimintalinja 4: Laaja-alaiset toimet</i>						
4.1 eLearning-toimintasuunnitelman seuranta: projektien kerääminen yhteen, verkkosivusto	0,650	0,550	0,550			1,750
4.2 Toimet eurooppalaisten verkkojen kautta	0,500	0,500	0,500			1,500
4.3 Kansainvälisten projektien rahoittaminen	0,200	0,200	0,200			0,600
4.4 Ohjelman arviointi		0,100	0,200			0,300
YHTEENSÄ	9,670	10,670	11,660			32,000

6.1.2 Tekninen ja hallinnollinen apu, tukimenot ja tietotekniikkakustannukset
(maksusitoumusmäärärahat)

	2004	2005	2006	2007	2008	Yhteensä
a) Toimeenpanotoimisto	0,300	0,300	0,300			0,900
b) Muu tekninen ja hallinnollinen apu (verkkosivusto, tekstintoimituspalvelut, projektien arviointi, auditointi)	0,150	0,150	0,150			0,450
Kohta 1 yhteensä	0,450	0,450	0,450			1,350
c) Asiantuntijakokoukset ja konferenssit	0,080	0,080	0,080			0,240
d) Tiedotus, julkaisut, viestintä, tutkimukset	0,800	0,800	0,810			2,410
Kohta 2 yhteensä	0,880	0,880	0,890			2,650
YHTEENSÄ	1,330	1,330	1,340			4,000

6.2 Toimenpidekohtainen kustannuslaskelma, B osa (koko ohjelmakaudeksi)

Maksusitoumusmäärärahat milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Jakautuminen	Suoritteen /tuotoksen tyyppi (hanke, asiakirja)	Suoritteita/tuotoksia vuodessa	Keskimääräinen yksikkökustannus**	Keskimääräinen yksikkökustannus**
Toimintalinja 1: Verkkopäätösten digitaalisen kahtiajaon torjunnassa	1.1 Digitaalisen lukutaidon ymmärtäminen, korkean tason asiantuntijaryhmä, tutkimusten, kohdennettujen seminaarien ja raporttien rahoittaminen	8	0,066	1,600
	1.2 Hyvien toimintamallien vaihto: raportit, tapauksitutkimukset, tutkimus	8	0,125	3,000
	1.3 Toimet eurooppalaisten verkkojen kautta	3	0,500	4,500
	Digitaalisen kahtiajaon yhteensä			9,100
Toimintalinja 2: Eurooppalaiset virtuaalikampukset	2.1 Tuki Bolognan prosessille	4	0,125	1,500
	2.2 Kansainväliset virtuaalikampukset	4	0,500	6,000
	2.3 Eurooppalaisen korkeakoulutuksen virtuaalimallit	2	0,250	1,500
	2.4 Toimet eurooppalaisten verkkojen kautta	2	0,250	1,500
	Korkeakoulutus yhteensä			10,500
Toimintalinja 3: Internet-pohjainen ystävyyskoulutoiminta	3.1 Eurooppalainen tukiverkko ja kumppaninhakuvälineet	Jatkuva toiminta	15*0,133	6,000
	3.2 Monikielinen Internet-sivusto ja tekninen tuki	Jatkuva toiminta	0,500	1,500
	3.3 Verkon kautta toteutettavien tiedotustoimien rahoittaminen	1	0,250	0,750
	Ystävyyskoulut yhteensä			8,250

Toimintalinja 4: Laaja-alaiset toimet	4.1 eLearning-toimintasuunnitelman seuranta: projektien kerääminen yhteen ja hyödyntäminen, verkkosivusto	Jatkuva toiminta	0,100 alkukulut 0,550 ylläpito	1,750
	4.2 Toimet eurooppalaisten verkkojen kautta	2	0,250	1,500
	4.3 Kansainvälisten projektien rahoittaminen	2	0,100	0,600
	4.4 Ohjelman arviointi	2	0,300 (kokonais-kustannukset)	0,300
	Laaja-alaiset toimet yhteensä			4,150
YHTEENSÄ				32,000

* Vuotuinen tavoite

** Keskimääräinen yksikkökustannus on laskettu vastaavien aiempien toimien perusteella.

Vuotuiset tavoitteet	2004	2005	2006	Yhteensä
Digitaaliajan kahtiajako	14	14	14	42
Korkea-asteen koulutuksen eLearning-kumppanuudet	12	12	12	36
Ystävyyshoulut: osallistujakoulut	5,000	15,000	30,000	50,000
Laaja-alaiset toimet	6	6	6	18

Vuotuiset tavoitteet on laskettu ohjelman budjetin yleisen jakautumisen perusteella:

- digitaaliajan kahtiajaon torjunta: noin 25 % kokonaisbudjetista
- korkea-asteen koulutuksen eLearning-kumppanuudet: noin 30 % kokonaisbudjetista
- Internet-pohjainen ystävyyshoulutoiminta: noin 25 % kokonaisbudjetista
- laaja-alaiset toimet ja eLearning-seuranta: noin 10 % kokonaisbudjetista
- tekninen ja hallinnollinen tuki: noin 10 % kokonaisbudjetista.

Tekniseen tukeen ja tietopalveluihin varattavaa budjettiosuutta ei ole vahvistettu ennakolta, mutta sen perustana on tarpeellisia pidettävien toimien tyyppi. Näitä toimia ovat erityisesti ne, jotka tulivat esiin kumppanien kanssa käydyissä keskusteluissa, joissa tavoitteena oli yhteisön tason lisäarvoa tuova ohjelma. Ennakkoarvioinnin mukaisesti ensisijaista on rakentaa jo olemassa olevan perustalle ja levittää tietoa siitä, mitä selvitysvaiheessa ja muissa yhteisön ohjelmissa ja jäsenvaltioiden toimitissa on tehty. Tämä auttaa myös hyödyntämään paremmin jo käynnissä olevien projektien tuloksia tähdentämällä päällekkäisen työn välttämistä ja luomalla synergiaa. Kaikkia yksilöityjä toimia voidaan pitää erittäin tehokkaina, kun tarkastellaan niille osoitettujen varojen vähäisyyttä ja niiltä odotettavia kerrannaisvaikutuksia yhteisön tasolla. Huomioon olisi otettava ohjelman kokonaisbudjetin asettamat rajoitukset samoin kuin se, että näihin toimiin käytetään varoja vain vähän.

7. VAIKUTUKSET HENKILÖSTÖÖN JA HALLINTOMENOIHIIN

7.1 Vaikutus henkilöstöön

Toimen laji		Toimenpiteen hallinnointiin tarvittava nykyinen ja/tai uusi henkilöstö		Yhteensä	Tehtävän kuvaus
		Vakinaisia toimia	Väliaikaisia toimia		
Virkamiehet tai väliaikaiset toimihenkilöt	A	7	1	7	Toimintalinjojen kehittäminen ja ohjelman hallinnointi. rahoitus ja hallinto, sihteeristö. Tarvitaan 2 lisätoimea verrattuna vuodelle 2003 kaavailtuihin resursseihin.
	B	3		3	
	C	3		4	
Muu henkilöstö					
Yhteensä		13	1	14	

7.2 Henkilöstön taloudellinen kokonaisvaikutus

Henkilöstön laji	Summa euroina	Laskutapa
Virkamiehet	1 512 000	14 x 108 000
Väliaikaiset toimihenkilöt		
Muu henkilöstö		
Yhteensä	1 512 000	

7.3 Muut toimesta johtuvat hallintomenot

Budjettikohta (numero ja nimike)	Summa euroina	Laskutapa
Kokonaismääräraha (osasto A7)		
A-701 – Virkamatkot	25 600	40 matkaa x 640* EY:n alueella
A-7040 – Konferenssit	200 000	Muiden pääosastojen vastaavien suurten konferenssien kustannukset
A-7031 – Pakolliset komiteat	19 200	2 vuosikokousta x 1 osallistuja x 15 jäsenvaltiota x 640*
Tietojärjestelmät (A-5001/A-4300)		
Muut menot: A-osa (eriteltävä)		
Yhteensä	244 800	

* Yksikkökustannukset

Summat vastaavat 12 kuukauden kokonaismenoja. Edellä mainitut luvut on arvioitu vuoden 2004 tilanteen mukaan. Ensimmäisenä vuotena henkilöstö- ja hallintokustannukset kasvavat suhteellisesti nopeammin kuin ohjelman talousarvio.

Summat vastaavat 12 kuukauden kokonaismenoja.

I	Yhtensä vuodessa* (7.2 + 7.3)	1 756 800 €
II	Toimen kesto	3 vuotta
III	Toimen kokonaiskustannukset (asteittainen kasvu huomioon otettuna)	5 272 500 €

Henkilöstöön ja hallintomenoihin kohdistuva vaikutus katetaan toimesta vastaavalle pääosastolle vuosittaisen talousarviomenettelyn puitteissa osoitettavista määrärahoista.

8. SEURANTA JA ARVIOINTI

8.1 Seurantajärjestelmä

Ohjelman toteuttaminen ja myös sen seuranta voisivat olla laajalti toimeenpanotoimiston vastuulla, ja toimiston olisi oltava toimintakykyinen heti ohjelman alusta lähtien. On odotettavissa, että valtaosa seurantatoiminnasta alkaa vasta suunnilleen 12 kuukauden kuluttua ohjelman käynnistämisestä. Tämä aika käytetään tietojen keruu- ja käsittelyvälineistön valmisteluun.

Ohjelmien seuranta perustuu suoraan edunsaajien antamista toimintaa ja taloutta koskevista väli- ja loppuraporteista saataviin tietoihin, joihin kuuluvat myös valintaprosessissa asetetut suorituskriteerit.

Ohjelman laadukkaan toteuttamisen takaamiseksi tehdään säännöllisesti vierailuja projektien toteuttamispaikoille, ja ohjelman osallistujien toiminnasta pyydetään säännöllistä palautetta.

Kaikilta projekteilta edellytetään omaa sisäistä arviointia tai järjestelmää ulkoisten tai sisäisten asiantuntijoiden suorittamaa arviointia varten sekä suoritusindikaattoreita ja seurantaohjeita.

Kertaluonteisten projektien kuten seminaarien ja konferenssien osalta suoritetaan seuranta paikan päällä tekemällä pistokokeita ja/tai kiinnittämällä huomiota riskitekijöihin.

8.2 Arviointijärjestelyt ja -aikataulu

Ohjelman toisena vuonna siitä tehdään väliarviointi. Toiminnan vaikutuksiin keskittyvä jälkiarviointi tehdään ohjelman päätteeksi.

Arviointia varten on määritetty seuraavat indikaattorit:

Yleistavoitteet	Indikaattorit
☐ Edistetään tieto- ja viestintätekniikan tehokasta integrointia eurooppalaisiin koulutusjärjestelmiin helpottaen ja stimuloiden yhteistyötä ja synergiaa yhteisön ohjelmien puitteissa ja toteutettavien ja jäsenvaltioiden toimien välillä.	– Määrälliset ja laadulliset tiedot toiminnasta, toimista tehtävät raportit ja toimien tulokset – Määrälliset ja laadulliset tiedot osallistujien ohjelman tuloksiin liittyvistä käsityksistä.
Erityiset tavoitteet	Indikaattorit
☐ Tutkitaan ja edistetään keinoja käyttää verkko-oppimista vahvistamaan yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta, edistämään kulttuurienvälistä vuoropuhelua ja mahdollistamaan täysivaltaisena kansalaisena toimimisen osaamisyhteiskunnassa.	– Toimien osallistujien parantuneet käsitykset ja tiedot verkko-oppimisen mahdollisuuksista – Suositukset tulevaksi toiminnaksi.
☐ Edistetään ja kehitetään verkko-oppimisen käyttöä mahdollistamaan elinikäisen oppimisen mallin täytäntöönpano Euroopassa.	– Toimien osallistujien tarjoamien laadukkaiden verkko-oppimisresurssien tehostuminen ja lisääntyminen – Määrälliset tiedot uusien resurssien käyttömahdollisuuksista – Käsitykset keskeisten korkea-asteen koulutuksen järjestöjen ja verkkojen vaikutuksista.
☐ Hyödynnetään verkko-oppimisen mahdollisuuksia koulutuksen eurooppalaisen ulottuvuuden tehostamisessa.	– Määrälliset tiedot osallistuvista kouluista ja oppilaista – Laadulliset tiedot, jotka koskevat osallistujakoulujen käsityksiä ohjelmaan osallistumisen vaikutuksista – Laadulliset tiedot menettelyn integroimisesta kasvatukseen ja koulun organisaatioon.
☐ Helpotetaan entistä jäsennetympää verkko-oppimiseen liittyvää yhteistyötä yhteisön eri ohjelmien ja välineiden sekä jäsenvaltioiden toimien välillä.	– tiedot toimien keräämisestä yhteen saadusta lisäarvosta – vaihtojen lisääntyminen jäsenvaltioiden välillä.
☐ Luodaan mekanismeja, joilla edistetään tuotteiden ja palvelujen laadun parantamista ja niiden tehokasta levittämistä sekä hyvien toimintamallien vaihtoa.	– verkko-oppimiseen liittyvien tuotteitten ja palveluitten laadun parantuminen laadunvarmistuskriteerien ansiosta.
Toiminnalliset tavoitteet	Indikaattorit
1. Digitaalijan kahtiajaon torjuminen	
1.1 Digitaalisen lukutaidon ymmärtäminen ▪ korkean tason asiantuntijoiden verkon perustaminen ▪ seminaarit, kohdennetut raportit, tutkimukset	– korkean tason ryhmän perustaminen – määrälliset ja laadulliset tiedot toimista ja osallistujista

1.2 Verkko-oppimisen käytössä digitaalisen kahtiajaon torjunnassa sovellettavien hyvien toimintamallien kartoittaminen ja levittäminen erityisesti seuraavien kannalta: ▪ vailla tieto- ja viestintätekniisten resurssien käyttömahdollisuutta olevat ▪ käyttäjät, joilla on sosiaalisia tai kulttuurisia ongelmia ▪ yksilölliset oppimistavat ▪ vammaiset tai erityistarpeita omaavat käyttäjät.	– Määrälliset ja laadulliset tiedot kartoitetuista toimintamalleista, levitystoimista ja saavutetuista ihmisistä – Laadulliset tiedot: valittujen projektien toteuttajien käsitys tämän yhteisön toiminnan tuomasta lisäarvosta.
1.3 Tiedotustoimet digitaaliajan kahtiajakoon liittyvien toimien verkon kautta	– Määrälliset ja laadulliset tiedot osallistujaverkoista ja niiden toiminnasta
2. Eurooppalaiset virtuaalikampukset	
2.1 Bolognan prosessin verkko-oppimiseen liittyvien näkökohtien kehittäminen	– Määrälliset ja laadulliset tiedot valituista ehdotuksista
2.2 Kansainvälisiä virtuaalikampuksia koskevien pilottiprojektien rahoittaminen	– Määrälliset ja laadulliset tiedot valituista projekteista
2.3 Korkeakoulujen uusien roolien kehittäminen elinikäisen oppimisen yhteydessä	– Määrälliset ja laadulliset tiedot valituista ehdotuksista ja niiden tuloksista
2.4 Virtuaalikampushankkeiden verkottaminen	– Määrälliset ja laadulliset tiedot osallistujaverkoista ja niiden toiminnasta
3. Internet-pohjainen ystävyyskoulutoiminta	
3.1 Olemassa olevien toimien kartoittaminen ja analysointi	– Määrälliset ja laadulliset tiedot havainnoista
3.2 Tukiverkon perustaminen yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa mm. tarjoamaan pedagogista aineistoa ja opastusta sekä kumppaninhakupalvelun	– Tukiverkon perustaminen – Määrälliset ja laadulliset tiedot verkon toiminnasta
3.3 Monikielisen Internet-sivuston perustaminen foorumiksi yhteistyölle ja tulosten levittämiselle	– Sivuston perustaminen – Määrälliset ja laadulliset tiedot käytöstä
3.4 Tiedotus- ja viestintätoimet, jotka liittyvät toiminnan käynnistämiseen ja tunnetuksi tekemiseen; keinoina mm. kilpailut ja palkinnot	– Määrälliset tiedot tiedotus- ja viestintätoimista

4 Laaja-alaiset toimet	
4.1 eLearning-toimintasuunnitelman seuranta - yhteisten toimien ja prioriteettien määrittäminen, yhteisön toimien, kuten ehdotuspyyntöjen, selvitysten ja raporttien koordinointi - toisiinsa liittyvien projektien kerääminen yhteen, verkkosivusto	- määrälliset ja laadulliset tiedot koordinoituista toimista - määrälliset ja laadulliset tiedot projekteista ja niiden yhteen keräämisestä
4.2 eLearning-portaalin ylläpito	määrälliset ja laadulliset tiedot sisällöistä, palveluista ja käyttäjistä
4.3 eLearning-vuosikonferenssin järjestäminen esittelemään onnistuneita projekteja ja eLearning-prioriteetteja, kuten digitaalista lukutaitoa ja julkis-yksityistä yhteistyötä	määrälliset ja laadulliset tiedot konferenssista ja sen osallistujista
4.4 Tiedotustoimet eurooppalaisten verkkojen kautta	määrälliset ja laadulliset tiedot valituista verkoista ja niiden toiminnasta
4.5 Osallistuminen verkko-oppimiseen liittyviin kansainvälisiin projekteihin (mm. OECD, IAEA, UNESCO)	projektien määrä ja laatu, tulosten merkityksellisyys.

9. PETOSTENTORJUNTATOIMET

Kaikissa rahoituspäätöksissä sekä komission ja edunsaajien välisissä sopimuksissa taataan komissiolle ja tilintarkastustuomioistuimelle mahdollisuus tehdä tarkastus yhteisön avustuksen edunsaajan luona ja mahdollisuus vaatia todisteet sopimusten ja oikeudellisten sitoumusten puitteissa kirjatusta menoista viiden vuoden ajan sopimuskauden päättymisestä. Mikäli tarpeelliseksi katsotaan, järjestetään paikan päällä tehtäviä tarkastuksia.

Avustusten edunsaajien on laadittava selvitys hankkeesta ja sen kuluista, jotka tarkastetaan sekä kustannuslajien että niiden tukikelpoisuuden osalta yhteisön avustukselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti sekä sopimusehdot, taloudelliset näkökohdat ja moitteettoman varainhoidon periaatteet huomioon ottaen.

Rahoitus sopimukseen liitetään tiedot rahoituksen hallinnosta ja sen käytöstä niiden menojen määrittämiseksi, joihin sopimuksen alainen rahoitus on käytettävissä. Yhteisön varoilla katettavia edunsaajan kirjanpitoon merkittäviä todellisia, tunnistettavia ja tarkistettavia kustannuksia voidaan tarvittaessa rajoittaa myönnettyjen avustusten valvonnan ja tilintarkastuksen (sekä rahoituskohteiden valinnan) helpottamiseksi.

Hankintojen osalta komissio voi määrätä hallinnollisia tai taloudellisia seuraamuksia uuden varainhoitoasetuksen 93 ja 94 artiklan mukaisesti poissuljetulle ehdokkaalle tai tarjoajalle.